



PROIECT FINANȚAT DE
UNIUNEA EUROPEANĂ



PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ
SATUL ROMÂNESC ARE VIITOR!



împreună creștem
satul românesc



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forme asociative tradiționale și actuale

culegere studii de caz



Pagina 1

Coordonator: sociolog, dr. Vasile DEAC;

Analiză și prelucrare date: psiholog-sociolog, Radu OPRÎȚA (SC Psiho-Expert SRL);

Berzasca, 2024

Titlu proiect: „CONTUR - COoperare Națională pentru TURism Rural”
Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)
Contract de finanțare nr. C1930B172101251100028/20.11.2023





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forme asociative tradiționale și actuale

culegere studii de caz

Coordonator: sociolog, dr. Vasile DEAC;

Analiză și prelucrare date: psiholog-sociolog, Radu OPRIȚA (SC Psiho-Expert SRL);

Culegere date:

Asociația Grupul de Acțiune Locală Clisura Dunării: Irina Camelia BĂLĂNESCU (expert GAL), Milca BALACI, Viorel POPESCU, Clara TÂRCĂ, Maria Lăcrămioara TANASĂ, Marin CĂRĂMIZARU - voluntari în cadrul proiectului;

Asociația Grupul de Acțiune Locală Țara Vrancei: Ionel ANTIMIRESCU (expert GAL), Roxana MOCANU (expert GAL), Vasilica CABA, Alexandra MIHAI – voluntari în cadrul proiectului;

Federația pentru Dezvoltarea Zonei Rurale Bârgău-Călimani: Diana Tomina CORNIȘ (expert GAL), Mihaela MIHAILĂ (expert GAL), etnolog drd. Smaranda MUREȘAN, Iulia Codruța CHIRLEJAN, Elisabeta DENEȘ – voluntari în cadrul proiectului;

Cuprins:

Introducere	3
Drujenie jena – Asociația femeilor din comunitatea locală	4
Rânduitul sau rândul – o formă specifică de devălmășie. Morile de apă de la Gârnici	7
Asociațiile de vânătoare și pescuit. Asociația vânătorilor și pescarilor Sichevița	11
Comitetele consultative din comunitate. Sfatul bătrânilor Svinița	13
Asociațiile comunitare și grupurile de inițiativă. Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării	15
Asociațiile comunitare și grupurile de inițiativă. Asociația Dubova Acasă	17
Stâna ca formă asociativă condusă de Baci. Oieritul la Coronini.	19
Asociații ale antreprenorilor în turism. Asociația Clisura Dunării	23
Forumurile comunităților etnice. Asociația Forumul Cehilor din România	26
Forme asociative în GAL Țara Vrancei	29
Obștile vrâncene	29
Alte forme asociative din Țara Vrancei. Ansamblurile folclorice	35
• Buciumași din Spulber	35
• Cimpoierii din Nistorești	36
Forme asociative în GAL Bârgău-Călimani	38
Șezătorile – formă de asociere spontană culturală	38
Ansamblul Folcloric "Ciobănașul" din Șieut	41
În loc de concluzii	43





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forme asociative tradiționale și actuale

Culegere studii de caz

Introducere

Am inițiat această culegere de **forme asociative (studii de caz)**, plecând de la nevoia majoră pe care am identificat-o în teritoriile GAL și pe care am construit proiectul: **slaba capacitate (reticența) producătorilor locali și a antreprenorilor rurali din teritoriile GAL parteneri de a se asocia și de a dezvolta activități economice împreună.**

Am plecat de la principiul că oamenii fac mai degrabă ceea ce constată că a funcționat în trecutul lor (ceea ce văd sau își amintesc) decât ceea ce le spun specialiști că ar putea funcționa și ne-am propus să identificăm în cele trei teritorii LEADER, parteneri în cadrul proiectului, diverse forme de asociere care au dat rezultate fie în trecutul pe care oamenii și-l amintesc sau îl pot descoperi în poveștile părinților și bunicilor, fie chiar în zilele noastre funcționează pentru un scop simplu dar pot fi adaptate și în alte locații sau pentru alte activități pe care le derulăm.

Ne-am propus ca demersul nostru să fie unul de cercetare participativă, care să baleieze între prezentarea acestor structuri asociative la nivelul simțului comun, așa cum sunt percepute de către oamenii din comunitate și abordarea lui științifică sub forma unor studii de caz structurate, ca metodă calitativă de cercetare și expunere a rezultatelor.

Ne dorim ca demersul nostru să inspire voluntarii participanți la cercetare și acei oameni care participă la diferitele acțiuni ale celor trei (3) GAL-uri sau ale altor parteneri consacrați și să îi ajute să găsească **acea formă de a se asocia** potrivită pentru acțiunile pe care le întreprind, pentru că noi considerăm că doar lucrul împreună este generator de dezvoltare pe termen mediu și lung.

Suntem siguri că alături de celelalte activități derulate în cadrul proiectului (cursurile de formare, evenimentele și festivalurile la care participă și producători locali, realizarea și promovarea unor branduri, promovarea unor trasee locale care sunt legate de produse și producători locali) culegerea noastră de forme asociative va contribui la dezvoltarea economică și mai ales va contribui la **creșterea capitalului social al comunităților locale** din cele trei teritorii LEADER parteneri (va crește capitalul de încredere, va genera acțiuni de reciprocitate generalizată și va iniția forme de asociere spontană în comunitățile locale).

Suntem convinși că, în timp, astfel de demersuri de înregistrare a experienței comune de asociere a oamenilor vor da rezultate în a crește nivelul de asociativitate spontană la nivelul comunităților locale din teritoriile LEADER.

dr. Vasile DEAC, președinte GAL Clisura Dunării
(doctor în sociologie / dezvoltare comunitară).





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Drujenie Jena (Prietenia Femeilor¹) **Asociația Femeilor din comunitatea locală**

Introducere și context.

Pentru că de-a lungul timpului, din 2014, la fiecare eveniment organizat la Svinița, **Asociația Femeilor din Svinița** a fost implicată în organizare, fie cu o masă de prezentare a produselor locale fie cu un ceaun cu mâncare specific sârbească, Milca BALACI, la recomandarea președintelui GAL Clisura Dunării a inclus pe lista formelor asociative prezentate și Asociația Femeilor din Svinița. Având în vedere că Președintele GAL, în calitate de Sociolog, a dorit să se implice personal în adunarea informațiilor despre Asociația femeilor, am planificat o întâlnire cu echipa Asociației, eveniment care s-a suprapus peste o întâlnire a tuturor Asociațiilor femeilor din comunitățile Sârbești, întâlnire care a fost organizată de Asociația Femeilor din Radimna (comuna Pojejena – comună care a intrat în teritoriul GAL pentru noua perioadă de programare); acest aspect a ajutat la contactul cu toate asociațiile și la documentarea studiului de caz.

Descrierea formei asociative

Asociația femeilor (sau Prietenia femeilor așa cum sună în traducere liberă) reprezintă o structură informală de organizare a femeilor din comunitate, structură specifică comunităților sârbești din Banat (și din România și din Serbia); structura este formată din în general din 12 – 24 femei active și are ca scop **conservarea tradițiilor sârbești, tradiții care țin de obiceiurile comunității, de portul popular local, de gastronomia specifică, de meșteșuguri și unelte tradiționale, de păstrarea limbii sârbe vorbite în comunitate etc.**

Principalele activități organizate de Asociațiile femeilor sunt:

Participarea în calitate de PARTENERI la evenimentele organizate de Primăria locală – fie pentru a prezenta o tradiție locală fie pentru a pregăti un ceaun cu bunătăți specifice comunității; Asociația femeilor este solicitată să participe atât la evenimentele organizate pentru comunitate sau pentru fii satului cât și la evenimentele în care sunt prezenți musafiri în cadrul localității; de ex.: ultimul eveniment la care a participat Asociația Femeilor din Svinița a fost cu ocazia vizitei Alteței sale principesa Margareta a României, când asociația femeilor a prezentat portul popular și produse gastronomice specifice comunității.

Asociația femeilor din Svinița este implicată în toate evenimentele organizate în comunitate, cum ar fi:

- Zilele comunei Svinița
- Festivalul Smochinului (ultimul weekend din August)
- Festivalul Trescovăț (Octombrie);

Participarea la evenimente organizate de celelalte asociații ale femeilor – o reprezintă a doua categorie mare de evenimente în care asociația este implicată; această formă de networking a fost inițiată de Asociația Femeilor din

¹ Traducerea expresiei din limba sârbă



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Svinița cu ocazia Festivalului Smochinului din anul 2018 și de atunci, în fiecare an se organizează unul sau mai multe evenimente comune la care participă Asociațiile femeilor organizate în satele sârbești din vestul țării.

Prima asociația a femeilor a luat ființă în Sânmartinul Sârbesc (Kruna). În acest moment avem asociații ale femeilor în șapte (7) comunități cu etnici sârbi, din care 4 sunt de pe teritoriul GAL Clisura Dunării: Svinița (MH), Radimna (Pojejena), Belobreșca (Pojejena), Moldova Nouă.

Svinița, Mehedinți – Asociația este alcătuită din 12 femei active la evenimentele organizate din comunitate, de obicei la organizare se alătură și angajatele Primăriei.

”Suntem 12 fete active și mai vin și cele 3 fete de la Primărie atunci când pot – dar 12 fete sunt active permanent; (...) noi ca asociație ne-am înființat în 2014 în martie și Scopul principal al asociației este acela de menținere a tradițiilor, obiceiurilor și portului popular (...) Poate nu am fi ajuns cu ale ocazii să ne cunoaștem într-un număr atât de mare (...) avem și asemănări și deosebiri între tradiții (...) Noi încercăm să exersăm limba sârbă pe care o folosesc celelalte localități și în Serbia pentru că noi vorbim o limbă veche foarte diferită de ce vorbesc celelalte comunități”,
Dragotoiu Lina – Președinta Asociației Femeilor Svinița.

Radimna, Pojejena Caraș Severin. Asociația este înființată de 2 ani din septembrie 2023 s-a schimbat Președinta Asociației și acum Asociația are 19 femei active care au intensificat activitățile asociației.

”Noi facem activități culturale și îl mai ajutăm pe învățătorul nostru care face activități cu ansamblul de copii, când a fost Televiziunea București am gătit specific sârbește (...) și el a venit acum cu copiii să ne ajute și să prezinte această tradiție frumoasă – cumăcitul² la râu”;
Maria UNTURICI – Președinta Asociației Femeilor Radimna.



Diniaș, Peciu Nou. Asociația este înființată în urmă cu 7 ani cu 12 femei active în cadrul asociației, bazată pe întâlniri lunare. ”Avem o activitate în luna octombrie în care invităm și celelalte Asociații ale femeilor inclusiv din Serbia și vrem ca și copiii noștri să știe tradițiile (...) am fost la Timișoara la un eveniment și am făcut prăjitură dospită Vesna IOVANOVICI, **Asociația femeilor din Diniaș DINIAȘANKE**

² Cumăcitul – obicei sârbeșc realizat în ajunul sărbătorii Crăciunului pe rit vechi; <https://expressdebanat.ro/craciunul-sarbesc-traditii-vechi-pastrate-cu-sfintenie/>

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Asociația Femeilor Sânicolau Mare. Asociația este înființată de 1 an și are un număr de 14 femei active. "Prima noastră participare a fost la **Lada cu zestre** unde am pregătit mâncăruri tradiționale din partea noastră și acesta este al doilea eveniment la care participăm cu celelalte femei de la celelalte asociații (...) 7 din cele 14 femei facem parte din grupul vocal instrumental Biseri și de 7 ani participăm la spectacole"; **Dușița ROȘU – Președinta Asociației Femeilor Sânicolau Mare.**



Asociația Femeilor Belobreșca, Pojejena. Asociația are 24 de femei active. "Satele se sting și nu este acțiune în sat, atunci eu m-am gândit să fie acțiune și la noi și să adun femeile în jurul meu (...) scopul nostru este de a ne vedea, de a ne cultiva psihicul, de a strânge bunurile care prin casă au rămas și de a le expune (...) avem o splendidă expoziție de lucru manual ale părinților noștri (...) ne întâlnim pentru a sărbători diverse evenimente ale comunității un eveniment mare pe an și mai multe evenimente mici (...) ne întâlnim și la o înghețată pentru că tot socializare se numește"; **Nada DESPOTOVICI, Asociația Femeilor din Belobreșca**

Activitatea Asociațiilor Femeilor din comunitățile sârbești este constant susținută financiar de către Uniunea Sârbilor din România³, organizație care are ca scop păstrarea identității comunităților sârbești din România.

Organizarea activității formei asociative.

Așa cum îi spune și numele adoptat de toate asociațiile (Prietenia Femeilor), forma asociativă este una foarte simplă, bazată pe o structură informală, formată din femei interesate să se implice în activități de organizare a comunității, structură care își alege un coordonator (Președinta Asociației femeilor), aceasta fiind cea care ține grupul animat. Forma de comunicare specifică este de obicei un grup de Whatsapp, grup pe care se transmit toate informațiile legate de organizarea Asociației. Unele asociații au și un obicei al întâlnirilor lunare sau altele folosesc structura pentru a genera constant evenimente de socializare; cele mai multe se bazează însă pe pregătirea evenimentelor în care este implicată comunitatea: fie a evenimentelor periodice derulate anual în comunitate fie a evenimentelor organizare cu ocazii unice cum ar fi prezența unor musafiri în comunitate; forma de organizare simplă permite inclusiv organizarea evenimentelor ad-hoc.

³ Uniunea Sârbilor din România - <https://savezsrba.ro/ro/>

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Impactul formei asociative asupra comunității

Asociația femeilor este o organizație generatoare de impact major în comunitatea locală; este o formă asociativă spontană, ușor de organizat care generează participare locală pentru evenimentele de interes local imediat sau pentru acele aspecte majore de păstrare a tradițiilor comunităților sârbești.

Comunitățile în care aceste organizații funcționează se pot distinge pentru capacitatea de a genera evenimente locale și aici vorbim atât de comunitățile sârbești din regiune dar putem ușor compara și cu comunitățile românești sau cehe și vom observa implicarea majoră a femeilor în viața comunității prin intermediul acestor structuri de organizare.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală.

Prin extinderea pe care această formă informală de organizare a avut-o în toate comunitățile sârbești din Banat (atât România cât și Serbia) ea se dovedește o formă utilă de organizare și un partener important, chiar strategic pentru autoritatea locală;

Procesul de culegere a datelor.

Culegerea datelor a fost realizată de către Milca BALACI și de către Președintele GAL Clisura Dunării care a realizat interviuri înregistrate cu doamnele Președinte ale Asociațiilor Femeilor prezente la evenimentul de la Radimna; de asemenea, Milca BALACI, fiind implicată încă de la început în activitatea Asociației, a participat la descrierea activității asociației.

Concluziile cercetătorului.

Asociația Femeilor, reprezintă:

- *structură flexibilă* bazată pe asociativitate spontană și implicare în organizarea de activități culturale și de păstrare a tradițiilor comunităților sârbești;
- un *partener strategic* pentru autoritățile locale atunci când este vorba de mobilizat voluntari pentru activități derulate în comunitatea locală;
- un partener pentru Uniunea Sârbilor din România și pentru celelalte organizații de femei pentru a realiza networkingul și sprijinul reciproc între comunitățile sârbești;
- un generator de capital social în comunități mici fără resurse financiare consistente; găsim aici ambele forme de capital social (bounding-legătură și bridgeing-punte) prin conexiunile realizate în cadrul comunității și prin evenimentele organizate cu celelalte comunități din România și Serbia;



Asociațiile femeilor reprezintă o formă de organizare simplă și adaptabilă care poate fi replicată și pentru alte obiective locale din comunitățile rurale marginalizate; în comunitățile dezvoltate, formalizarea structurii devine necesară și un pas important în dezvoltarea comunității dar și în dezvoltarea organizațională.

Milca BALACI, Primăria Svinița , voluntar proiect;

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Rânduital sau rându - o formă specifică de "devălmășie" ***Morile de apă din Gârnic ⁴(și Banatul montan)***

Introducere .

Una dintre activitățile importante din Banatul montan, activitatea pe care o găsim pe tot întinsul comunităților de la poalele munților Locvei este morăritul. Spre deosebire de morăritul din alte zone, unde moara era o instituție bine organizată la nivelul unei comunități sau chiar al unei microregiuni, în banatul montan ***moara se adaptează condițiilor zonei*** unde multe pâraie repezi de munte străbat zona și facilitează construirea de mori mici adaptate nevoilor unui număr mic de familii.

Formele de organizare ale oamenilor sunt un răspuns la nevoile acestora. Una din aceste forme de organizare o reprezintă și rânduital, care este o forma de "devălmășie"⁵ specifică organizării familiilor pentru administrarea și munca pământului, formă care este preluată în Banatul montan și pentru întreținerea și administrarea unei mori de apă.

Descrierea formei asociative.

Forma asociativă este una simplă și complexă în același timp, un număr de familii (nu de persoane – ci familii reprezentate prin capul familiei) se asociază cu scopul de a construi, de a administra și exploata o moară de apă. Numărul de familii poate fi legat de ușurința administrării și anume – de obicei un număr multiplu de 7 (7, 14, 21) se asociază și întrețin moara și apoi fiecare familie o exploatează o zi pe săptămână, ***când îi vine rându***; dar realitatea din teren arată că grupurile care s-au asociat au fost foarte flexibile în acest sens și au fost și mori administrate de 10 sau 15 familii.

În comuna Gârnic, Caraș Severin, încă avem mori funcționale și structura de organizare este păstrată nealterată. Rânduital (sau rându) este o formă de organizare care reprezintă modul în care este exploataată moara de către cei care au "dreptul" e a o exploata. În funcție de numărul de familii care au acest drept de a exploata moara aveai rându de a beneficia de exploatarea ei o zi la un număr de zile egal cu numărul familiilor care au dreptul să exploateze moara.



⁴ Material realizat plecând de la Interviu cu dl. Iosif Merhaut, directorul Căminului Cultural Gârnic

⁵ Devălmășie - Formă de stăpânire sau de folosire în comun a pământurilor din hotarul satului, specifică obștii sătești;
<https://dexonline.ro/definitie/devălmășie>;

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Dreptul de a exploata moara este grevat de următoarele aspecte:



- este condiționat de implicarea la construcția, reparația și întreținerea acesteia;
- este un drept care se moștenește în cadrul familiei la fel ca și celelalte bunuri ale familiei;
- este, de asemenea, un drept care se poate cumpăra de la o familie care are acest drept.
- dreptul se poate pierde dacă un număr de ani (3 ani) familia nu se implică în întreținerea morii.

Poveștile morilor de apă sunt foarte interesante și sunt încadrate în specificul dezvoltării locale. În Gârnic sunt mori pe mai multe văi sau izvoare – mori care erau denumite fie după un specific tehnic al morii (Moara lu Țilinder - avea un cilindru mai aparte sau Cotârlaica – nu mergea perfect rotund "se mai zdrăngănea") sau în funcție de inițiatorul morii. Morile erau construite pe teritoriu public. Una din mori ("cea mai de jos") a fost construită inițial pe teritoriul Sicheviței și "veneau rumâni și îi dădeau foc, pentru că era pe teritoriul lor; până la urmă s-au înțeleș și au construit-o împreună, fiind cea mai mare rânduială la moară – 21 familii⁶".

O familie putea să aibă rând la mai multe mori în funcție de rândul păstrat prin familie sau prin cumpărare. În condițiile în care familiile nu puteau participa la zilele de lucru pentru întreținerea morii, se calcula o plată aferentă acestei munci. Toți rânđașii se pricepeau să regleze moara pentru a măcina, în funcție de ce se măcina; la moară se măcina orice era nevoie – de la cereale până la zahăr. Existau locuitori care se pricepeau la ascuțitul morii – procedeul de bătut piatra de moară cu ciocanul pentru a îmbunătăți procesul de măcinare.

Impactul formei asociative asupra comunității.

Impactul asupra comunității este în principal unul economic, forma de asociere fiind una de asigurare a resurselor necesare pentru a întreține familia: făină pentru pâine și alte preparate, mălai pentru mămăligă și hrana pentru animalele din gospodărie care erau folosite pentru alimentația familiei sau muncile din gospodărie fie erau valorificate economic la piețele locale; de asemenea, morile erau folosite și pentru pregătirea evenimentelor locale (nunți, botezuri, înmormântări etc).

Structura de organizare are impact major pentru comunitate pentru că aici se reglează diversele relații la nivelul comunității și apoi forma de asociere este preluată și la nivelul altor structuri. Un exemplu din Gârnic este că, deși membrii comunității Sichevița (rumâni) dădeau foc morii construite de pemi (cehii din Gârnic), până la urmă s-au înțeleș și au dezvoltat cea mai mare "rânduială" formată din 21 de familii și, de asemenea, aceștia au participat la construirea bisericii din Gârnic cu muncă voluntară.

⁶ citat din interviul cu dl. Iosif Merhaut, directorul Căminului Cultural Gârnic



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

În ultima perioadă, impactul asupra comunității a depășit nivelul de utilitate al acestor structuri economice, ele devenind și obiective turistice ale comunității cu importanță mai ales pentru turiștii cehi care vin să vadă modul în care comunitățile cehe trăiau în trecut; comunitatea din Gârnic (la fel ca toate celelalte comunități cehe din Clisura Dunării și Munții Locvei), fiind o comunitate izolată, a păstrat modul de viață și obiceiurile străvechi.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală

Modelul de organizare a rânduiei a fost preluat și la vărăriile locale (stingerea varului). O vărărie era organizată acolo unde exista apă, lemn, și piatră de var; organizarea era realizată în aceeași formă a rânduiei – familiile care se asociau "contractau un maistor" care zidea piatra și fiecare familie participa la munca vărăriei și la întreținerea focului și la final împărțeau varul rezultat din vărărie.

Modelul de organizare poate fi foarte ușor preluat și la alte structuri, el fiind un model încă funcțional – au existat 14 mori în Gârnic din care încă mai funcționează 5 în acest moment, mori la care comunitatea organizează rânduiala morii și macină cereale pentru nevoile oamenilor și animalelor din comunitate sau chiar zahăr (la evenimentele majore din comunitate).



Procesul de culegere a datelor.

Datele au fost culese din comunitate de către Viorel POPESCU, voluntar în cadrul proiectului, sub coordonarea Președintelui GAL CD (Vasile Deac) și a reprezentantului contractorului (Radu Oprița);

Concluziile cercetătorului.

Rânduiala este o formă complexă de organizare care, deși este una informală, dezvoltă valențele unei organizări formale cu condiționări ale participării ca membru al structurii și cu membership-ul ca formă de proprietate familială, proprietate care are reglementată inclusiv forma de transmitere sau moștenire a acesteia.

Rânduiala și dovedit atât capacitatea de a fi transferată la alte activități ale comunității (organizarea varnițelor) cât și capacitatea de a genera acțiuni de dezvoltare și cooperare între comunități (generarea unui conflict care s-a transformat în cea mai mare structură de rânduială și care a dus ulterior și la alte acțiuni de sprijin între comunități).

Rânduiala este o formă răspândită în tot banatul montan – avem mori organizate similar în toate comunitățile cu râuri repezi din munții Locvei și forme de preluare a structuri la alte activități precum varnițele sau pua (echipamentul de bătut stofa de lână care funcționează tot cu ajutorul apei); în acest sens rânduiala ca formă de devălmășie și-a dovedit utilitatea pentru asocierea membrilor comunității locale.

Viorel POPESCU, Primăria Gârnic, voluntar proiect

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Asociațiile de vânatoare și pescuit

Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sichevița⁷

Introducere

Asociația vânătorilor și pescarilor din Sichevița este o structură care a fost creată pentru un scop clar delimitat și anume **administrarea unui fond de vânatoare** și, de asemenea organizarea pentru administrarea unui luciu de apă pentru pescuit (aspect care a rămas secundar în cadrul asociației).

Descrierea formei asociative

Forma asociativă este organizată eficient și structurat pe două niveluri distincte:

- **Membri fondatori** – 3 membri fondatori au inițiat asociația și derulează activitatea organizatoric administrativă a acesteia.
- **Vânătorii** – sunt membri asociați care au beneficii legate de domeniul de activitate al Asociației. Pentru o taxă anuală pe care aceștia o plătesc, ei au acces la activitățile de vânatoare organizate și la o anumită cantitate de vânat pe care o pot face anual în fondul de vânatoare. De asemenea, aceștia au reducere la taxele de vânatoare pentru activitățile pe care le fac suplimentar față de cele asigurate pentru persoane care participă din exterior la activități pe fondul de vânatoare.

Impactul formei asociative asupra comunității

În situația Asociației vânătorilor și pescarilor nu vorbim neapărat de impact la nivelul comunității locale chiar dacă membri sunt din comunitatea locală; impactul este la nivel microregional datorită următoarelor aspecte:

- Forma de organizare este la nivel local – membri fondatori sunt din aceeași comunitate;
- Domeniul de vânatoare se întinde pe suprafața a două UAT-uri vecine Svinița și Dubova;
- Vânătorii care participă la activitățile organizate de asociație sunt atât din regiune dar avem și participanți de la nivel național sau internațional;



Impactul asupra comunității locale este unul preponderent economic pentru că fiecare activitate aduce capital economic în comunitatea locală și pentru a organiza activitatea sau petrecerile finale sunt folosite resurse locale din Sichevița.

⁷ Material realizat pe baza interviului realizat de Vasile Deac cu Președintele Asociației, dl. Ilie MOZA;

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală

Structura de organizare este foarte ușor de replicat pentru activități similare dar și pentru alte categorii de activități ea având:

- un nucleu de bază care organizează și coordonează activitățile, nucleu care este organizat formal dar și
- o structură extinsă bazată pe o taxă de membru, taxă care oferă acces preferențial la activitățile organizate de către asociație, structură care are mai degrabă caracter spontan.

Astfel de structuri ar putea fi extinse la toate formele economice de organizare a activității la nivel local: structuri de desfacere a produselor locale, asociații apicole sau bazate pe prelucrarea fructelor, chiar și asociații agricole care să administreze structuri de prelucrare sau de servicii agricole – mai ales acolo unde încrederea oamenilor în asocierea în cadrul cooperativelor este încă una scăzută.

Procesul de culegere a datelor

Datele au fost culese de către Irina-Camelia BĂLĂNESCU – angajat GAL CD⁸ în cadrul proiectului; interviul cu reprezentantul Asociației a fost realizat de Vasile DEAC – Președinte GAL CD;

Concluziile cercetătorului

Această formă de organizare este una dintre cele mai flexibile forme de organizare formale care oferă:

- posibilitatea de organizare și decizie rapidă, având o structură de 3 membri fondatori (structura minimă pentru formalizarea și legalizarea unei asociații);
- structură extinsă bazată pe interesul membrilor asociației de a avea acces la anumite activități sau servicii și de a avea anumite beneficii privind organizarea acestor activități și servicii.



Este o formă de organizare care combină asocierea formală (în cadrul unei structuri constituite legal) cu cea informală și spontană oferită de posibilitatea de a fi membru asociat și în schimbul unei taxe de membru să beneficiezi preferențial de anumite activități și servicii furnizate în cadrul asociației.

Irina-Camelia BĂLĂNESCU, GAL Clisura Dunării, expert proiect

⁸ GAL CD – Asociația Grupul de Acțiune Locală Clisura Dunării.

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Comitetele consultative din comunitate

Sfatul bătrânilor Svinița

Introducere

Sfatul BĂTRÂNILOR la Svinița a fost instituit de primarul în funcție în urmă cu aproape 14 ani (în 2010) – când și-a dorit o structură cu care să se consulte periodic legat de deciziile privind dezvoltarea comunității. Sfatul este alcătuit din 5-20 persoane care participă la întâlniri organizate de primar trimestrial sau chiar lunar în perioadele în care sunt necesare mai multe decizii la nivelul comunității.



Descrierea formei asociative

Forma asociativă este de fapt **un grup informal cu rol de consultare**, grup e care Primarul îl invită la dezbatere atunci când vrea să se consulte cu comunitatea legat de decizii importante ale dezvoltării acesteia. Grupul este alcătuit din persoanele în vârstă din comunitate (de obicei bărbați – fiind o formă de organizare cu rădăcini tradiționale; cu toate acestea Primarul Comunei Svinița a invitat și femeile la dezbaterile Sfatului bătrânilor). Chiar dacă pentru fiecare decizie, primarul consultă și ceilalți factori interesați din comunitate cu privire la acea decizie, Sfatul Bătrânilor este invitat și consultat mai degrabă pe aspecte strategice care țin de dezvoltarea pe termen lung a comunității dar și pentru aspecte organizaționale, în principal pentru a dezbată decizii propuse (înaintea organizării adunărilor publice) dar și pentru a implica membri comunității în activități organizatorice.

Forma asociativă **NU are o structură de organizare proprie** – este un grup de dezbatere care răspunde la invitația Primarului și al cărui scop este să dezbată pe baza ideilor de dezvoltare și a deciziilor pe care Primarul le are în vedere, din perspectiva dezvoltării și impactului asupra comunității.

Sfatul Bătrânilor a fost inițiat în Svinița în anul 2010 și are în medie 3-5 întâlniri pe an; sunt perioade în care acesta este invitat chiar mai des la consultări.

Impactul formei asociative asupra comunității

Impactul pe care îl are forma de organizare asupra comunității ține de creșterea/păstrarea nivelului de încredere între membri comunității și a încrederii acestora cu privire la acțiunile administrației locale.

Un alt aspect foarte important este cel al **îmbătrânirii active** – bătrânii fiind cei care au o experiență în ceea ce privește evoluția comunității și au fost implicați în dezvoltarea acesteia iar acum, când nu se mai pot implica activ în acțiuni concrete în comunitate sunt invitați să dezbată deciziile și proiectele pe care le propune Primăria sau alte structuri din comunitate și să își spună participativ punctul de vedere cu privire la aceste decizii și proiecte și modul în care acestea vor influența evoluția comunității pe termen mediu și lung.

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Primăria Svinița a păstrat încă o formă de comunicare tradițională cu membri comunității și, la evenimentele organizate în comunitate, locuitorii sunt invitați prin scrisori de invitație (invitație în plic); această formă de invitare oferind un caracter solemn evenimentelor organizate în comunitate și este folosită și pentru Sfatul bătrânilor.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală

Comitetele consultative sunt structuri care pot fi foarte ușor inițiate la nivelul



comunității pentru diverse decizii punctuale sau așa cum este sfatul bătrânilor pentru deciziile strategice privind dezvoltarea comunității. Ele nu necesită altceva decât **voiața unui decident de a iniția un comitet consultativ** și un canal de comunicare cu acest comitet (o formă de invitare periodică sau un canal permanent de comunicare cum ar fi un grup creat pe baza numerelor de telefon).

Procesul de culegere a datelor

Informațiile au fost culese de Milca BALACI, voluntar în cadrul proiectului și Președintele GAL CD a participat la un eveniment organizat în cadrul Primăriei și a realizat interviuri cu bătrânii din Sfatul BĂTRÂNILOR.

Concluziile cercetătorului

Sfatul bătrânilor este unul din cele mai simple forme de organizare la nivelul comunității, este o structură informală care răspunde unei invitații oficiale a Primarului de a participa periodic la o dezbatere pe anumite teme propuse de Primar. Sfatul bătrânilor ar putea să se organizeze și să se dezvolte ca structură de sine stătătoare care să-și aleagă și un Coordonator și care să se întrunească periodic (lunar) pentru a dezbate subiecte de pe agenda publică la nivel local. O astfel de structură (susținerea ei de către autoritatea locală) aduce o creștere a capitalului de încredere al comunității în acțiunile administrației publice.

Recomandăm autorităților locale să inițieze și să sprijine astfel de structuri de consultare a comunității ele fiind o bună modalitate de a seta grupuri de inițiativă care să se organizeze și legat de alte probleme sau situații existente în comunitatea locală.

Milca BALACI, Primăria Svinița , voluntar proiect;

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Asociațiile comunitare și grupurile de inițiativă **Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării**

Introducere

Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării s-a înființat în 2005 la inițiativa unor femei inimoase din sat (cadre didactice de la școală și grădiniță, asistenți medicali, angajați ai Primăriei, antreprenori locali).

Inițial am fost grup de inițiativă constituit cu ajutorul Asociației Române de Dezvoltare Comunitară în cadrul unui program derulat de ARDC cu implicarea Asociației Române de Consiliere și Sprijin (ARCS).

Programul inițial a fost un proces de învățare pentru **treccrea de la un grup de inițiativă local la o organizație comunitară**, proces care a propus inițial planificarea și implementarea bazată pe principii participative a unui proiect comunitar și apoi sprijin prin facilitarea și mentorat pentru a iniția o organizație comunitară.

Proiectul planificat și implementat inițial a fost realizarea unui parc pentru membri comunității, parc înființat și cu sprijinul Primăriei privind asigurarea spațiului necesar și cu resurse și cu implicarea membrilor comunității.



Descrierea formei asociative

ACECD este un ONG comunitar condus de un consiliu director format din 1 președinte, 2 vicepreședinți, 1 casier și 3 membri. De-a lungul timpului numărul membrilor activi a variat incluzând tineri, elevi sau persoane resursă din comunitate și nu numai, dar 10 sunt membrii permanenți implicați în activitatea Asociației. Asociația a derulat în cei aproape 20 de ani de existență numeroase proiecte cu finanțare internă și externă pe diverse tematici: artistică, socială, ecologică etc. În urma muncii noastre de cercetare și inventariere, au rămas câteva lucrări monografice unice: de tradiții și obiceiuri de pe Clisura Dunării, de povești de istorie locală (Strămutarea, Bărağan, Comunism, Războaie mondiale), de povești de dragoste, de legende locale. Partenerii de baza și cu vechime ai ACECD sunt Primăria și Școala din Eșelnița.

Impactul formei asociative asupra comunității

Impactul asociației a fost unul mare inițial. Tinerii, comunitatea au fost receptivi la acțiunile organizate. Mulți au dus mai departe spiritul voluntariatului în orașele unde au făcut facultatea sau locuiesc; mulți devin oameni resursă în alte proiecte sau activități. Actualmente asociația încearcă **să reînvie nevoia de bine comunitar, dragostea pentru implicare**. Sunt destul de puțini tineri / părinți / eșelnițeni care mai cred în implicare, în schimbare, dar există speranță și, bazat pe această speranță, Asociația își continuă activitățile.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.



Un alt aspect important al implicării asociației a fost prezența acesteia ca membru în GAL Clisura Dunării încă de la înființarea acestuia, reprezentanții asociației fiind implicați atât în echipa de implementare a Strategiei de dezvoltare a Clisurii Dunării (în activitatea de animare a teritoriului) cât și în forurile de decizie ale GAL – Consiliul Director sau Comitetul de selecție al proiectelor GAL.

Pe tot parcursul implicării asociației în activitatea GAL, Eșelnița a fost pe primul loc la numărul de proiecte propuse și finanțate prin strategia GAL. Chiar după decizia Consiliului Local de a adera la alt Grup de Acțiune Locală, Asociația a rămas membră în GAL și continuă activitatea de promovare a Clisurii Dunării.

Capacitatea structurii de a fi replicată

Asociația de tip comunitar ar putea fi dezvoltată în orice comunitate rurala sau urbana mică, acolo unde există grupuri de inițiativă cu activitate constantă și care au tendința naturală de a

se formaliza și de a aplica proceduri sau tipare de acțiune. Importanță nu este înființarea unei Asociații comunitare, acesta fiind doar un demers birocratic care nu va asigura neapărat funcționarea unei asemenea structuri; importantă este existența unui grup de inițiativă care să deruleze activități comunitare și, natural, acest grup va ajunge la un moment dat la maturitatea necesară inițierii procesului de formalizare. Un astfel de organism poate cunoaște și rezolva problemele de natură culturală și socială și ar putea educa spiritul civic destul de amorțit în societatea actuală. Aceste organizații se pot asocia, pot evolua împreună, pot învăța una de la alta.

Procesul de culegere a datelor

Informațiile au fost culese de Clara Tîrcă, voluntar în cadrul proiectului. Contratorul a organizat informațiile culese din teren și a emis concluziile cercetătorului, împreună cu Președintele GAL CD;

Concluziile cercetătorului

Asociațiile de dezvoltare locală au un rol foarte important în viața comunității; dincolo de spiritul civic pe care îl dezvoltă, aceste organizații pot culege real nevoile oamenilor la firul ierbii și pot găsi acele soluții locale adresate nevoilor identificate, soluții care să genereze și implicarea oamenilor în implementarea lor.

Asociațiile comunitare sunt un răspuns natural la existența unui grup de inițiativă activ în cadrul comunității, grup care în procesul de dezvoltare realizează că este momentul să facă pasul la a se formaliza în cadrul unei structuri permanente; aspectul ciclic al vieții unei organizații este că formalizarea poate reduce participarea și că periodic membrii organizației este necesar să se întoarcă în comunitate și să atragă alte persoane cu inițiativă pentru creșterea implicării organizației la nivel local.

Clara TÎRCĂ – ACECD, voluntar proiect;

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Asociațiile comunitare și grupurile de inițiativă

Asociația Dubova Acasă

Introducere

Asociația Dubova Acasă este un ONG comunitar, o asociație relativ nouă, legal înființată în anul 2019. Această a luat naștere la inițiativa Președintelui acesteia, care a identificat ani la rând o nevoie de implicare și de aducere împreună a comunității pentru scopul comun de a se dezvoltă și a păstra esența culturală a Dubovei și a zonei Clisurii Dunării.

Toți cei 3 membri fondatori ai asociației sunt fii satului care, având la bază o experiență a unei copilării autentice, sănătoase, libere și plină de învățături adunate din comunitate și ulterior o educație formală de bază, au dorit să se implice direct în educația copiilor și tinerilor din Dubova și nu numai.

Luând în considerare viteză de schimbare a peisajului și de dezvoltare a zonei într-o zonă turistică, considerăm că a fost un moment critic și de cotitură în care implicarea în această direcție era nu doar necesară ci obligatorie.

Descrierea formei asociative

Asociația, a luat naștere formal în anul 2019. Este formată în acest moment din 3 membrii fondatori care sunt Președintele, Vicepreședintele și Secretarul asociației. Pe lângă membrii fondatori avem o rețea vastă de voluntari formate din tineri, părinți și seniori din sat care în funcție de specificul activității derulate se implică și ne ajută în organizare.

Asociația are mai multe obiective însă până acum ne-am concentrat pe 2 mari axe, acolo unde am simțit o nevoie mai urgentă, respectiv educația formală și non-formală a copiilor din Dubova (aprox. 30) și conservarea patrimoniului cultural-istoric local.

Pentru primul scop, prin activitățile derulate am reușit până acum:

1. să dotăm grădiniță din Dubova cu mobilier nou.
2. să dotăm școală și grădiniță cu cărți și materiale didactice
3. am organizat excursii și ieșiri pentru copii (la zoo, la cinema, tabere).
4. am creat o rețea de minibiblioteci și cluburi de lectură
5. facem activități non-formale care să îi dezvolte pe copii
6. în fiecare an ne ocupăm de cadourile de Crăciun și Sceneta Nașterii Domnului care implică întregă comunitate

Pentru al doilea scop, conservarea patrimoniului:

1. Învățăm copii poezii în grai banașean și participăm la concursuri tematice



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

2. Vom înființa o casă muzeală a satelor scufundate Plavișevița și Dubova
3. Am creat proiectul "Podul dintre lumi", un proiect complex care a implicat un număr de 30 de copii, tineri și varstnici voluntari care au îmbrăcat costume autentice ale străbunilor noștri, au fost create fotografiile tip portete având ca fundal elemente din casele strămutate, în special porțile, pentru expoziția și vernisajul pe care îl facem în fiecare an de Ziua Națională a lei. O parte din fotografiile sunt expuse din anul 2023 la Centrul de Vizitare al Parcului Natural Porțile de Fier.

Impactul formei asociative în comunitate



Primul proiect al asociației a fost derulat în pandemie când, în apropierea vacanței de iarnă am strâns copii pentru a le oferi cadouri de Crăciun. Fiind și restricțiile impuse, emoția primei experiențe, am fost sceptici înainte să începem cu privire la gradul de implicare al oamenilor, beneficiarii și sponsori deoarece scopul era să implicăm întreaga comunitate. Orice urmă de îndoială a fost spulberată odată cu primul apel de a strânge fonduri. Încă din acel moment, deși ideea asociației era nouă pentru ei, s-au implicat iar copiii au fost extrem de încântați. Fiecare proiect intenționează să implice cât mai mult membrii comunității, să exerseze spiritul lor civic și bucuria implicării în comunitate. În fiecare proiect avem o participare de aproximativ 20 copii și 10 părinți voluntari ceea ce înseamnă un grad de implicare de peste 90% .

Un alt aspect extrem de important pe care putem considera că l-am reușit a fost să atragem în proiecte alți tineri plecați din Dubova sau care au o legătură mai recentă cu Dubova care sponsorizează și își trimit proprii copii la activitățile asociației.

Ceea ce ne-am dorit a fost să țesem o pânză în comunitate între copii, tineri, bătrâni, autohtoni sau plecați, pentru a trăi și a ne întoarce mereu cu drag ACASĂ.

Deși călătoria nu este ușoară, am avut încă de la început concursul unor oameni care au crezut în proiect și s-au implicat direct cum este Preotul Subțire Alin și alți oameni de bine iar administrativ există un parteneriat cu Primăria Dubova și Școala Dubova.

Concluziile cercetătorului.

Grupurile de inițiativă care se constituie pentru a implica membri comunității și care ulterior se formalizează în structura unei asociații sunt o formă spontană de organizare și de creștere naturală a spiritului comunitar. Ele sunt generatoare de capital social la nivelul comunității în termeni de generare de încredere socială de inițiere de acțiuni de reciprocitate generalizată și o formă de asociere spontană a oamenilor pentru a genera rețele comunitare.

Marin CĂRĂMIZARU, voluntar GAL.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este Implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Stâna ca formă asociativă condusă de Baci

Oieritul la Coronini: Stâna ca formă asociativă condusă de Baci.

Stâna condusă de Baciul⁹ VASÎLICĂ BOACE (Vasile Martinovici) și prezentată de Ilie Scăluș

În satul Coronini, o mică comunitate rurală situată în județul Caraș-Severin, România, tradiția oieritului este păstrată și practică cu sfințenie de generații întregi. Una dintre formele asociative remarcabile din această comunitate este stâna condusă de baciul VASÎLICĂ BOACE. Alături de mai multe familii locale, precum familiile Nedelcu, Marișescu, Martinovi și Brundean, susține optima funcționare a unui sistem eficient și benefic pentru toți membrii implicați. În prezent în satul Coronini funcționează trei stâne de oi colective Stâna lu' Marișescu cca 85 capete, Stâna lu' Brigadiru cca 47 capete și Stâna Gheorghe Raicu cca 52 capete și șase private Stâna lu' Piscuța cca 122 capete, Stâna lu' Ilie Persa cca 102 capete, Stâna lu' Gheorghe Persa cu 80 capete, Stâna lu' Ionică Baba cca 35 capete, Stâna de capre și oi a lu' Ilie Mieilă cca 40 capete și Stâna de oi și vaci a lu' Nicolae Mieilă cca 73 capete.

La Stâna lu' Marișescu din Coronini, familiile din comunitate își adună oile într-o turmă comună, fiecare familie contribuind cu un număr de oi variabil. De exemplu, o familie poate avea 30 de oi, alta 10 oi, iar alta 25 de oi și de **vedrele**¹⁰ de lapte obținute. Aceste familii își împart responsabilitățile de păstorit în funcție de numărul de vedrele pe care le obțin, stabilit printr-un sistem de rotație organizat de baciul VASÎLICĂ BOACE. În cadrul acestui sistem, familiile primesc în frecvență diferită, într-un algoritm bine stabilit- câte 1, 2 sau 4 zile de păstorit pe săptămână sau cum vine rândul la oi, în funcție de câte oi de lapte sunt în cadrul stânei și numărul de vedre obținute pe zi. De-a lungul vremii, dimensiunea stânei colective variază între un minim de 40 de oi și un maxim de 100 de oi. În prezent stâna are 52 de oi de lapte și 31 de mioare¹¹, de rase diferite Țurcană de Banat, Breaza de Petroșani și doi berbeci rasa Breaza de Petroșani. La început stâna obține cca 5 vedre pe zi. Una dintre principalele responsabilități ale Baciului este să programeze în funcție de Sărbătoarea Paștelui **slobozirea berbecilor între oi**, în funcție de numărul de oi, un berbec la 50 de oi. Misiunea baciului este să conducă o turmă cu cât mai multe oi de lapte și mai puține mioare, ca să fie cât mai multă producție de lapte pe zi, în raport cu dimensiunea stânei.



Ilie Nedelcu zis Ilie Scăluș

⁹ Baci-Cioban care conduce o stână.

¹⁰Vadră (Tină) oficial 10 oca -10 l în Oltenia și Banat, 12,88 l în Moldova, 15,20 Muntenia, în cadrul stâniei Vadra pentru primele două rânduri la oi este 20 de oale (10 l), iar până în toamnă Vadra are 15 oale (7,5 l), iar după ce rămân gestante la sfârșitul lui septembrie oile nu mai dau lapte.

¹¹ Mioară-oaie tânără fără lapte cu vârsta de până la un an.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Gazda¹² colibei unde este Stâna se stabilește tot împreună, anual, aceasta se alege cu **bălegarul** de la toată stâna. Ca resursă naturală bălegarul de oaie este folosit ca îngrășământ pentru culturile de porumb, grâu, cartofi și ceapă. De mulți ani, în Coronini gazdele stânei sunt Anica lu' Boace și soțul său Gheorghe Marișescu.

La Stâna din Coronini au fost mulți baci de-a lungul istoriei de sute de ani, cum ar fi Ilie Cătălul, Gheorghe Brundean, Gheorghe Raicu, Văsâlică Boace și strămoșii lor din neam în neam. **Oaia ge fală**¹³ este oaia care dă de la litra¹⁴ în sus la o mulgere. **Pogănia**¹⁵ nu este permisă. Oile sunt însemnate la ureche, semn stabilit de fiecare familie sau sunt însemnate cu un punct de vopsea pe lână.

Elementul principal în funcționarea stâniei este **încrederea-crezul**¹⁶. De secole, familiile acceptă sau exclud un membru în funcție de gradul de credibilitate și de baza pe care o pot avea în stabilirea rândului la oi și responsabilitatea asumată. Se îngrijește de numărul de oi, are responsabilitatea de a anunța familia dacă o oaie se pierde sau se îmbolnăvește, se asigură să strângă numărul de vedre stabilit pentru familia lui. **Activul moral de bază este încrederea, bazată pe credința și rușinea de Dumnezeu, valoare implementată de-a lungul generațiilor în toate familiile.**



de-a lungul generațiilor în toate familiile. Dacă norma stabilită este depășită sau neatinsă, se reglează la următorul rând, un calcul bazat pe **cinstea** fiecăruia. Mărturie este **Caietul Stâniei**¹⁷.

Un moment important al anului este "**Măsuratul Oilor**", un obicei străvechi care are loc în prima duminică din mai, după Paște. Aceasta nu este doar o activitate economică, ci și o sărbătoare comunitară, un prilej de socializare și întărire a legăturilor între membrii comunității. În această zi, se invită **goșci ge samă**¹⁸, care sunt primiți cu **tăiței, sarme, friptură ge miel și colaci**¹⁹. Sărbătoarea este una de omenie pentru sănătatea oilor sau Nunta Oilor²⁰. La această masă, în vechime, rânduiala era un pic diferită. Fiecare rânduș aducea de acasă o oală cu papricaș de miel, sarmale și carne friptă de miel și cozonac cu nucă și mac. În zilele noastre, se pregătește masa împreună, fiecare gazdă aduce bucate pentru pregătire, în funcție dimensiunea familiei și numărul de invitați.

În această zi, toate familiile implicate în stână scot turma la pășunat, mulg oile, **momesc oile**²¹, colectează laptele și își măsoară laptele de la oile proprii. Gospodarul care are cele mai multe vedre în ziua măsuratului devine baci

¹²Gazda - este proprietarul colibei unde este stâna și joacă un rol central în funcționarea eficientă a stânei și în asigurarea bunăstării animalelor.

¹³Oaia ge fală -este un regionalism specific zonei Banatului și se referă la o oaie deosebit de valoroasă sau remarcabilă în cadrul unei turme. Aceasta este oaia care produce cea mai mare cantitate de lapte sau are o calitate excepțională a laptelui, fiind, astfel, mândria sau exemplul de urmat în gospodăria respectivă. Termenul sugerează prestigiul și recunoașterea pe care această oaie o aduce proprietarului său în comunitatea locală.

¹⁴Litră- 1 litru

¹⁵Pogănia se referă la practica necinstită sau înșelătoria prin care unii oameni nu declară corect producția de lapte a oilor lor..

¹⁶Crez este un termen utilizat în Banat pentru a descrie o încredere profundă sau o convingere fermă în ceva sau în cineva.

¹⁷ Caietul Stâniei-caiet special conceput pentru rânduiala și inventarul oilor, în ele se notează vedrele colectate, oile cu lapte, mioarele, oile sterpe, mieii, berbecii, numele rândușului, data și momentele zile- mulsul de prânz și mulsul de seară.

¹⁸ Goșci ge samă- Oaspeți de seamă

¹⁹ Tăiței, sarme, friptură ge miel și colaci -supă de găină cu mulți tăiței de casă, sarmale, friptură de miel și prăjituri de casă

²⁰ Nunta Oilor- la Paște se vând mieii și oaia revine la rânduiala normală

²¹ Momeala oilor înseamnă un proces de hrănire specială, trucuri naturale strămoșești de stimulare a lactației cum ar fi mai mult grâu, boabe de porumb, tărâțe..

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

În anul respectiv. El apoi face rânduiala și calendarul de păstorit celorlalte familii. În funcție de numărul de **oale**²² obținut în această zi, se stabilesc zilele la stână.

*“De exemplu, dacă un om are 30 de oale, vor transformate în 30 de vedre (cca 30l), timp de două rânduri de păstorit, după care oile **trag din lapte**²³ și atunci micșorăm vadra la 15 oale (cca 7,5 l), primește la păstorit zile convenite la primele două rânduri până scoate norma, apoi zilele cresc, dar scade laptele, în funcție de vreme, calitatea ierbii, munca păstorului, pășunarea ciobanului și alți factori importanți în producția de lapte. **Caietul Stânei** este ținut cu sfințenie de către toți **rândașii**²⁴ și are corectitudinea și cinstea ca element de bază. Un obicei în ziua de măsurat este ca fiecare rânđaș, își **chiceste**²⁵ găleata cu flori și pe fundul găleții de lapte pune bani pentru păstorii din acea zi, care au fost cu oile de măsurat. Rânduiala din bătrâni spune, ca în ziua de măsurat, să meargă mai mulți rânđași cu oile, pentru a se evita mulgerea oilor altora pe furis, ca la măsurat să îl întreață pe cel care oile apropiate ca număr.”* ne povestește Nea Ilie Scăiuș, păstor cu experiență de peste 44 ani în viața stânei.

O altă formulă simplificată, dar mai puțin utilizată în stabilirea ordinii rânđașilor este măsura de 4 vedre la zi și nu se mai măsoară zilnic laptele, fiecare ia producția din zilele rânđuite. De exemplu un gospodar cu 7 oi, are 14 vedre, la un rând de păstorit face 3 zile și la un rând de păstorit 4 zile la stână.

Sistemul începe în mai, până la prima zăpadă sau cel târziu 1 decembrie, când se coboară oile în sat, fenomen numit Transhumanță²⁶ când oile sunt aduse de la stână, acasă în sat și hrănite corespunzător. Această metodă este adesea legată de tradițiile și cultura comunităților rurale, contribuind la menținerea echilibrului ecologic și la păstrarea biodiversității.



Baciul bătrân Vasali a lu

Principalele activități organizate de Stână.

Pășunatul în rotație: Fiecare familie are responsabilitatea de a scoate turma la pășunat în funcție de zilele alocate. Acest lucru asigură o utilizare echitabilă a resurselor și o implicare activă a tuturor membrilor.

Mulgerea și prelucrarea laptelui: În zilele de pășunat, familiile mulg oile și colectează laptele. Laptele este apoi prelucrat pentru a produce brânză și alte produse lactate, care sunt distribuite proporțional între familiile în funcție de rând. Zerul se fierbe și se obține urda-brânză dulce. Păstorii mai fac caș dulce sau brânză sărată sau telemea de oaie. Dintr-o vadră de lapte (10l) se obțin cam 2 kg de brânză.

Întreținerea stânei: Membrii comunității colaborează pentru a menține stâna în condiții bune, asigurându-se că oile sunt bine îngrijite și că infrastructura necesară este funcțională.

Tunsul oilor: Fiecare **rânđaș** își tunde oile, spre sfârșitul primăverii.

Sărbători și evenimente tradiționale: Obiceiuri precum "**Măsuratul Oilor**" sunt ocazii de sărbătoare și de întărire a legăturilor comunitare.

²² Oală de măsurat laptele adică 0,5 l. o vadră are 20 de oale în primele două rânduri de păstorit și 15 oale în următoarele.

²³ Oile trag din lapte- intrarea în vară, crește căldura și oile dau mai puțin lapte.

²⁴ Rânđașii sunt adesea respectați în comunitate pentru abilitățile lor în gestionarea oilor și pentru loialitatea față de tradițiile locale. Ei joacă un rol crucial în activitățile zilnice de păstorit și în menținerea bunăstării animalelor, contribuind astfel la economia locală și la coeziunea socială în comunitățile rurale din Banat.

²⁵ Chicit -regionalism din Banat care înseamnă împodobit

²⁶ Transhumanță , care este o practică tradițională de păstorit sezonier, în care turmele de animale (de obicei oi sau vite) sunt mutate între pășuni de vară și de iarnă, în funcție de anotimpuri și disponibilitatea resurselor.

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Impactul formei asociative asupra comunității. Aspecte pozitive generate în comunitate sunt:

- **Creșterea capitalului social:** Colaborarea strânsă dintre familii a crescut încrederea reciprocă și a generat un sentiment de apartenență comunitară.
- **Dezvoltare economică:** Distribuția echitabilă a resurselor și a produselor lactate a contribuit la stabilitatea economică a familiilor implicate.
- **Păstrarea tradițiilor:** Practicile tradiționale sunt menținute vii, contribuind la conservarea patrimoniului cultural local.
- **Ajutor reciproc:** Sistemul de rotație și colaborare a facilitat ajutorarea reciprocă, în special pentru familiile cu resurse mai puține.



Anica lu Boace



Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală. Stânele, ca formă de organizare sunt prezente în aproape toate zonele montane ale României, iar forma specifică de devălmășie cu foarte mici diferențieri zonale este prezentă de asemenea aproape general pe teritoriul țării și este folosită și în zonele de deal și de câmpie inclusiv la organizatul cirezilor de vite. Este o formă de organizare care poate fi preluată și adaptată la orice structură care necesită muncă în comun.

Forma asociativă practică la Stâna din Coronini poate fi replicată și adaptată în alte comunități rurale, datorită structurii sale simple și eficiente. Elementele cheie care pot fi preluate includ:

Sistemul de rotație: Distribuirea responsabilităților în funcție de contribuția fiecărei familii asigură echitate și implicare.

Colaborarea comunitară: Împărțirea resurselor și a sarcinilor întărește legăturile sociale și sprijină dezvoltarea economică. Stâna poate fi vizitată de turiști care să participe activ la viața stâniei.

Evenimentele tradiționale: Organizarea de sărbători și obiceiuri tradiționale consolidează identitatea comunitară și promovează coeziunea socială.

Procesul de culegere a datelor. Pentru a documenta acest studiu de caz, am utilizat următoarele metode de culegere a datelor:

Interviuri: Am realizat interviuri detaliate cu baciul și membrii familiilor implicate în stână pentru a înțelege structura și funcționarea formei asociative. Au fost realizate interviuri cu Anica lu Boace, Lia lu Scăluș și Ilie Șcăluș.

Observație participativă: Am participat la activitățile zilnice ale stâniei, inclusiv la evenimentul "Măsuratul Oilor", pentru a observa direct dinamica și colaborarea dintre membrii comunității.

Analiză documentară: Am consultat documente locale și arhive pentru a obține informații istorice despre tradițiile și practicile de oierit din Coronini.

Focus grupuri: Am organizat discuții de grup cu membrii comunității pentru a colecta perspective diverse și a identifica impactul formelor asociative asupra vieții locale.

Maria TANASĂ²⁷, voluntar GAL

²⁷ cu participarea activă a lui Ilie Nedelcu zis Scăiuș și a familiei sale. <https://www.facebook.com/meCosminOdorescu/videos/1013178322656827>



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Asociații ale antreprenorilor în turism

Asociația CLISURA DUNĂRII



Misiunea Asociației Clisura Dunării

Obiectivul Asociației Clisura Dunării este îmbunătățirea și promovarea valorilor culturale în rândul cetățenilor României prin crearea de oportunități de dezvoltare durabilă în domeniul turismului din Clisura Dunării.

Activități propuse pentru îndeplinirea obiectivelor

Pentru a-și atinge obiectivele, Asociația Clisura Dunării își

propune realizarea următoarelor activități:

- Organizarea de cursuri de pregătire și formare profesională în industria ospitalității, seminarii, conferințe, dezbateri publice, mese rotunde, conferințe de presă, comunicate de presă, tabere, școli de vară;
- Organizarea de manifestări publice și alte activități de sensibilizare a opiniei publice, realizarea emisiunilor de radio-televiziune;
- Realizarea, editarea și difuzarea de cărți, publicații periodice, pliante, afișe, broșuri, programe informatice, emisiuni TV și radio, campanii de marketing tematice și alte materiale informative și multimedia;
- Informarea și sprijinirea operatorilor din HoReCa și din domeniul turismului, în conformitate cu nevoile identificate;
- Monitorizarea și sprijinirea activității autorităților publice prin proceduri specifice de advocacy;
- Dezvoltarea de programe proprii și în regim de parteneriat cu autoritățile publice din țară și străinătate;
- Declararea și formularea acțiunilor, cererilor, petițiilor și apărărilor necesare în fața instanțelor de judecată competente;
- Derularea unor activități de sponsorizare și susținerea comunității;
- Dezvoltarea unor activități economice directe în vederea autofinanțării, în concordanță cu scopul Asociației;
- Dezvoltarea activităților generatoare de venituri sau orice formă de activitate proprie care să contribuie la desfășurarea activităților și atingerea scopului Asociației;
- Accesarea de fonduri rambursabile și nerambursabile, externe sau interne;
- Crearea de programe de dezvoltare durabilă în domeniile Turism, Silvo-turism, Sănătate, Educație, Sport, Social, Economic, Cultură, Ecologic, Mediu, Istoric;
- Crearea de Centre de Informare și Consultanță la nivel Local, Regional, Național și Internațional cu privire la dezvoltarea turismului;
- Susținerea și facilitarea înființării sau promovării Centrelor Turistice și Culturale, precum și a Cluburilor Sportive și de Agreement;





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.



o. Identificarea de soluții incluzive și promovarea producătorilor locali, precum și a produselor acestora ca brand de produs.

Aspecte pozitive generate în comunitate

Creșterea capitalului social: Colaborarea între operatorii HoReCa din Clisura Dunării a dus la o creștere semnificativă a încrederii reciproce.

Această colaborare a generat un sentiment puternic de apartenență comunitară, întărind legăturile sociale și sprijinindu-i pe membri să lucreze

împreună pentru un obiectiv comun.

Dezvoltare economică: Colaborarea între operatori a dus la creșterea complementarității serviciilor oferite și la recomandarea reciprocă a afacerilor. Acest lucru a contribuit la dezvoltarea economică a zonei, atrăgând mai mulți turiști și sporind veniturile locale.



În 2024, în urma furtunilor cu grindină și vânt puternic, comunitățile din Moldova Nouă, Coronini, Sfânta Elena și Sichevița au fost grav afectate, iar membrii asociației și simpatizanții acesteia s-au implicat în ajutorarea și susținerea gospodăriilor afectate. Membrii asociației s-au implicat prin acțiuni de voluntariat și au ajutat firmele și gospodăriile afectate. Donațiile primite au fost

oferite punctual obiectivelor alese de către sponsori.

Păstrarea tradițiilor: Asociația Clisura Dunării se implică activ în conservarea patrimoniului cultural local. Prin organizarea de evenimente tradiționale și promovarea obiceiurilor locale, asociația contribuie la păstrarea și transmiterea tradițiilor din generație în generație.

Ajutor reciproc: Sistemul de colaborare și informare implementat de asociație facilitează ajutorarea reciprocă, în special pentru firmele din Clisura Dunării, operatori din domeniul turismului. Această abordare sporește solidaritatea comunitară și asigură un sprijin constant pentru toți membrii.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală

Forma asociativă practică de Asociația Clisura Dunării poate fi replicată și adaptată în alte comunități rurale, datorită structurii sale simple și eficiente. Elementele cheie care pot fi preluate includ:

Colaborarea comunitară: Împărțirea resurselor și a sarcinilor întărește legăturile sociale și sprijină dezvoltarea economică.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.



Evenimentele tradiționale: Organizarea de sărbători și obiceiuri tradiționale consolidează identitatea comunitară și promovează coeziunea socială.

Evenimente Propuse în Viitor de Asociația Clisura Dunării pentru Promovarea Turismului și a Tradițiilor

-Culegerea, Editarea și Elaborarea de Materiale Informative:

Obiective: Crearea de ghiduri și pliante informative despre obiectivele turistice din Clisura Dunării, listarea operatorilor de servicii turistice și agrement, și oferirea de soluții de promovare și diseminare a acestor

materiale.

-Sesiuni de informare și creare Grup de Lucru: Obiective: Armonizarea activităților din Horeca cu legislația specifică, informarea operatorilor Horeca și susținerea inițiativelor pentru creștere colectivă.

-Workshop-uri periodice pentru antreprenorii Horeca: Obiective: Organizarea de workshop-uri pentru informarea și instruirea antreprenorilor din domeniul horeca și a operatorilor de activități recreative din Clisura Dunării.

-Susținerea proiectului și amenajării casei bătrânești a familiei Scăluș din Coronini: Locație: Clacă de făurit opinci la Muzeul lui Scăluș, Coronini nr. 159, județul Caraș-Severin, Clisura Dunării.

Activități: Vizitarea atelierului artistului popular Ilie Nedelcu (Scăluș), participarea la făurirea opincilor, degustarea de produse locale, promovarea și accesibilitatea turiștilor prin pliante și materiale informative.

-Promovarea producătorilor locali și asistență în înființarea Punctelor Gastronomice Locale: Obiective: Sprijinirea producătorilor locali și promovarea tradițiilor culinare din Clisura Dunării.

-Susținerea Festivalului Găleata Pierdută: Detalii eveniment: Competiție de gătit pește la care participă familii de pescari și iubitori de arta culinară tradițională.

Procesul de Culegere a Datelor

Pentru a documenta acest studiu de caz, am utilizat următoarele metode de culegere a datelor:

Interviuri: Am realizat interviuri detaliate cu membrii asociației pentru a înțelege structura și funcționarea formei asociative.

Observație participativă: Am participat la activitățile pentru a observa direct dinamica și colaborarea dintre membrii comunității.

Focus grupuri: Am organizat discuții de grup cu membrii comunității pentru a colecta perspective diverse și a identifica impactul formelor asociative asupra vieții locale.

Concluziile cercetătorului.

Formele de asociere generate pentru un interes economic comun sunt cele care generează, pe lângă capitalul economic rezultat ca urmare a asocierii și a valorificării superioare a resurselor fiecărui partener, inclusiv capital social în comunitatea locală.

Maria TANASĂ, voluntar GAL



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forumurile comunităților etnice

Asociația FORUMUL CEILOR DIN ROMÂNIA

Asociația FORUMUL CEILOR DIN ROMÂNIA își desfășoară activitățile de promovare a valorilor materiale și imateriale a comunității cehe din România având ca obiective principale susținerea tradițiilor strămoșești cehe, precum și promovarea patrimoniului cultural al comunității cehe, implicându-se activ și în regiunea Clisura Dunării. Prin intermediul acestei asociații, membrii și voluntarii își unesc eforturile pentru organizarea de evenimente și ateliere care să contribuie la păstrarea și revigorarea identității culturale a comunităților lor.



Cehi -Sfânta Elena sursa Neculae Grimacovschi 1983²⁸

Descrierea formei asociative



Petru Hruza

”Asociația FORUMUL CEILOR DIN ROMÂNIA funcționează ca o platformă comunitară dedicată conservării și promovării tradițiilor locale, susține activități care includ organizarea de șezători tradiționale, ateliere de meșteșuguri locale și promovarea bucatelor tradiționale, cum ar fi cornulețele cehești.”



Principalele activități organizate

Organizare Gulaș Fest -anual în August-POSVICENI GULAS FEST

Organizarea de șezători sau clacă: Evenimente periodice care adună membrii comunității pentru a participa la obiceiuri tradiționale, cântece populare și bucate locale.

Ateliere de promovare a tradițiilor locale: în care sunt învățate și practicate obiceiurile tradiționale, inclusiv tehnicile culinare specifice culturii cehe din Banat.

Cântece și dansuri populare: sesiuni de cântat și dansat cântece tradiționale, cu participarea muzicienilor locali sau invitați din Cehia.

²⁸ <https://www.facebook.com/reel/979314150561089>

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Bucate locale: gătitul și degustarea de mâncăruri tradiționale, cum ar fi gulașul, brânzeturile, lactatele cehești, cornulețele și prăjiturile specifice zonei.

Organizarea de activități lucrative colective cum ar fi treieratul sau culesul recoltelor împreună pentru întraajutorare, fapt care unește comunitatea.

Obiective ale Asociației:

Păstrarea și transmiterea tradițiilor: prin implicarea tinerilor și a copiilor în activitățile tradiționale.

Consolidarea comunității: crearea unui spațiu unde membrii comunității pot socializa și colabora.

Promovarea turismului: atragerea turiștilor interesați de cultură și tradiții locale.

Promovarea turistică: Activități dedicate promovării atracțiilor turistice din zona Clisura Dunării, în comunitățile cehești, inclusiv trasee culturale și vizite ghidate în satele și monumentele istorice din regiune.



Impactul formei asociative asupra comunității

ASOCIAȚIA FORUMUL CEHILOR DIN ROMÂNIA are un impact pozitiv semnificativ prin:

Consolidarea Identității Culturale: Prin promovarea și conservarea tradițiilor, obiceiurilor și limbii cehe, asociația contribuie la păstrarea identității culturale a comunității cehe din România. Organizarea de evenimente culturale, festivaluri și activități educative întărește sentimentul de apartenență și mândrie națională.

Educație și Formare: Comunitatea oferă diverse programe educaționale și cursuri pentru membrii comunității, inclusiv cursuri de limbă ceahă, ateliere de artă și meșteșuguri tradiționale. Aceste activități nu doar că promovează educația continuă, dar și creează oportunități pentru dezvoltarea personală și profesională.

Sprijin Social și Comunitar: Forumul asigură sprijin pentru membrii comunității prin diverse programe sociale, cum ar fi ajutor pentru familiile aflate în dificultate, suport pentru vârstnici și inițiative de integrare pentru noii membri ai comunității. Prin aceste acțiuni, asociația contribuie la coeziunea socială și la îmbunătățirea calității vieții.

Parteneriate și Colaborări: Asociația colaborează cu alte organizații culturale și educaționale, atât la nivel local, cât și internațional, mai ales din Cehia. Aceste parteneriate facilitează schimburile culturale și educative, oferind membrilor comunității oportunități unice de învățare și dezvoltare.

Promovarea Turismului Cultural: Prin organizarea de evenimente culturale deschise publicului larg, asociația atrage turiști și vizitatori interesați de cultura ceahă. Acest lucru nu doar că promovează cultura ceahă, dar și contribuie la dezvoltarea economică locală prin turism.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Publicații și Cercetări: Publicarea de articole despre istoria, cultura și contribuțiile cehilor din România ajută la creșterea vizibilității și înțelegerii acestei comunități. Aceste resurse sunt valoroase atât pentru educația publicului larg, cât și pentru cercetători și academicieni.

Evenimente și Activități Culturale: Organizarea de spectacole și alte evenimente culturale contribuie la diversificarea ofertei culturale a regiunii și încurajează participarea comunității la viața culturală. Prin toate aceste inițiative, ASOCIAȚIA FORUMUL CEHILOR DIN ROMÂNIA joacă un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții membrilor săi și în promovarea diversității culturale.

Conservarea tradițiilor: Contribuția la păstrarea și transmiterea meșteșugurilor tradiționale și a obiceiurilor populare în rândul



generațiilor tinere și al comunității locale.

Stimularea economiei locale: Sprijinirea producătorilor și meșteșugarilor locali prin promovarea produselor și serviciilor tradiționale.

Îmbogățirea experienței turistice: Crearea de experiențe autentice pentru turiști prin activități culturale și educaționale care evidențiază bogăția culturală a regiunii.



Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală

Modelul colaborativ al Asociației FORUMUL CEHILOR DIN ROMÂNIA poate fi un exemplu inspirațional pentru alte comunități și regiuni care doresc să își promoveze și să își conserve patrimoniul cultural. Prin implicarea activă a membrilor comunității și colaborarea strânsă între diverse părți interesate, acest model poate stimula dezvoltarea durabilă și valorificarea identității culturale locale într-un mod pozitiv și constructiv.

Procesul de culegere a datelor

Datele despre activitățile ASOCIAȚIEI FORUMUL CEHILOR DIN ROMÂNIA sunt colectate printr-un proces riguros de monitorizare și evaluare. Aceste informații sunt esențiale pentru îmbunătățirea continuă a inițiativelor asociative și pentru asigurarea adaptabilității acestora la nevoile și așteptările comunității locale. Interviuri cu reprezentanții comunității.

Concluziile cercetătorului

Forumurile comunităților etnice au fost dezvoltate ca urmare a nevoii de a păstra tradiția etnică specifică dar s-au dezvoltat ulterior ca elemente importante de mobilizare a comunităților și de legătură cu celelalte comunități fie aparținând aceleiași etnii fie altor comunități minoritare, generând capital local (de tip bridge) la nivelul comunităților în care funcționează.

Maria TANASĂ, voluntar GAL





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forme asociative GAL Țara Vrancei

Cercetare:

Ionel Antimirescu – GAL Țara Vrancei

Roxana Mocanu – GAL Țara Vrancei

Vasilica Caba – elevă clasa a XI-a C Liceul "Simion Mehedinți" Vidra, jud. Vrancea

Alexandra Mihai - elevă clasa a XI-a C Liceul "Simion Mehedinți" Vidra, jud. Vrancea

Persoane intervievate:

Ionel Aga, președintele Obștei satelor Nistorești, Făgetu, Bâtcari, Făgetu, Românești și Podu Nărujei

Fănel Lepădatu, președintele Obștei Chiliile Sboinei Spinești

Dorică Hârnea, președintele Obștei Muntele Frumoasele Vrâncioaia

Ion Stanciu, membru al ansamblului Cimpoierii din Nistorești

Enache Manole, membru al ansamblului Buciumașii din Spulber

Perioada

Aprilie – Iulie 2024

Obștile vrâncene

1. Ce sunt?

Obștea sătească este o formă de comunitate a vechilor sate românești care are la bază utilizarea în comun a patrimoniului funciar al satului (doar pădurea și pășunile). Originea ei se pierde în începuturile epocii medievale, în care pădurea și pășunile erau proprietatea indivizibilă a întregii comunități, dar care există și astăzi în teritoriul Țării Vrancei. Profesorul universitar Ion Conea identifica ca vrâncean pe toți "**de la Vidra încoace (în amonte), în satele de pe văile Putnei, Nărujei, Zăbalei, Văsuului...**"²⁹. Pe teritoriu se regăsesc în prezent 29 de obști, care aduc plus valoare atât economic cât și socio-cultural.

Obștea reprezintă practic întreaga populație a unei așezări rurale, cu organisme de conducere proprii, cu proprietăți și cu reguli proprii de funcționare. Obștea era (și este și în prezent) formată din membrii comunității, iar acest statut a fost întărit prin lege, în 1930, printr-o modificare adusă Codului Silvic din 1910, specifică doar pentru Vrancea, unde se spunea că obiceiul pământului va prima față de legile comune de atunci, formă specifică existentă și astăzi, respectiv "**vrânceanul se naște cu drept și moare cu drept**".

²⁹ Conea I., *Vrancea: geografie istorică, toponimie și terminologie geografică*, Editura Academiei Române, București, 1993, pp.23-24.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Obștile sătești, organizate pe principiul devălmășiei și al dreptului de *protimisis*³⁰, și-au păstrat aproape neatins teritoriul și drepturile juridice încă din perioada dacică. Se adaugă apoi factorul etno-cultural, datinile vechi-străvechi ale păstorilor vrânceni, spiritualitatea lor, într-un cuvânt spațiul mental al Țării Vrancei. Fiecare etapă a vieții, de la naștere până la moarte este marcată în cadrul obștei. Nașterea a reprezentat la nivelul comunității rurale a Țării Vrancei mai mult decât un simplu fapt biologic, adică apariția unui nou membru al obștii. Obiceiurile legate de trecerea în neființă a unui membru al obștii sunt considerate de către cercetători ca fiind printre cele mai vechi păstrate în regiune. Specificitatea lor constă în faptul că, marea trecere este văzută ca un fenomen firesc, fiind chiar motiv de bucurie pentru cel care a scăpat de greutățile vieții.

Descrierea formelor asociative. Evoluția – de la începuturi până în prezent

La începuturi exista o singură mare obște în tot teritoriul Țării Vrancei, **Marea Obște a Vrancei**, care administra pădurile și pășunile din toată zona montană și colinară a Vrancei. Conducerea acestei unice devălmășii o aveau **oamenii buni și bătrâni din fiecare sat**, ce respectau cu sfințenie dogmele locale tradiționale. Acestea stabileau obligațiile și drepturile în munte ale obșteanului, valabile pentru toți care **se nașteau** în acest teritoriu. Recunoașterea oficială a calității de obștean se făcea la majorat însă beneficiile acestei erau mult mai timpurii, copii fiind implicați în toate activitățile obștei. Dreptul în obște se pierdea odată cu moartea vrâncianului, fapt ce a dus la transmiterea populară a unei realități nescrise, cu valoare de lege: **”orice obștean se naște și moare cu dreptul său în munte”**³¹, adaptată continuu până astăzi.

După procesul ieșirii de sub boieresc (1801-1814), când vrâncenii și-au salvat munții de cotropirea coordonată de vistiernicul lordache Ruset Roznovanul și procesul cu familia boierească Lipan, **Marea Obște Vrânciană** se dezintegrează³². În locul său apar, prin **aruncătorile munților** (împărțirea munților)³³, obștile pe sate. Această împărțire, având drept principal criteriu contribuția fiecărui sat la procesele pentru apărarea obștei comune, a început în 1755, formându-se 15 obști de răzăși/moșneni³⁴. Nemulțumirea unor sate a dus la noi **aruncători**, cele mai importante fiind cele din 1777, 1817, 1818, 1831, 1840³⁵.

Dacă la început au apărut 15 obști vrâncene, procesul de disoluție a continuat, până în 1949 fiind cunoscute până la 48 de obști și obști-trupuri de moșie. Cauzele disoluției devălmășe au fost diverse, cele mai importante fiind: roirea satelor, apariția unor structuri juridice noi de tip trupuri de moșie (obște pe un singur munte). Odată cu noile devălmășii, vechea izolare a Vrancei dispare, spiritul capitalismului pătrunzând într-un mod brutal și în acest spațiu. Singura resursă a zonei, pădurea, devine marfa preferată a marilor afaceriști străini grupați în societăți forestiere

³⁰ <https://dexonline.ro/intrare/protimisis/109242> , PROTİMISIS s. v. *întâietate, precădere, preponderență, primat, primordialitate, prioritate*. 1 Preferință. 2 Drept de prioritate. 3 Drept de preempțiune.

³¹ Hîrnea S., *Țara Vrancei*, Biblioteca Populară Comoara Vrancei, București, 1930,

https://issuu.com/bjvrancea/docs/tara_vrancei_simion_harnea

³² Cherciu C., *Țara Vrancei – o istorie a obștilor răzășești*, Galați, Editura Axis Libri, 2015, pp. 154-160.

³³ *Ibidem*, p. 167.

³⁴ *Ibidem*, p. 152-153.

³⁵ Cherciu C., *Vrancea și Ținutul Putnei, o lume de altădată, 1921-1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005, p. 29.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

puternice, cu legături în cercurile de putere centrale și locale. Sărăcia obștenilor și neștiința de carte îi îndeamnă să își vândă *drepturile în munte*, la prețuri infime (0.80 de lei/ha.)³⁶.

Aceste contracte de arendă/ asociere în participațiune sunt încheiate prin intermediul oamenilor de vază ai satelor (*cozile de topor*)³⁷, singurii știutori de carte, ce se îmbogățesc pe seama obștilor. Societățile străine forestiere exploatează pe ras în Vrancea majoritatea pădurilor ce aparțineau obștilor, cu ajutorul noilor mijloace moderne necunoscute până atunci: calea ferată îngustă, funicularul, ferăstrăul mecanic pe abur etc. Teritoriul *întunecat de păduri* devine *Vrancea cheală*, deoarece lipsa pădurilor activează procesele geomorfologice iar peisajele devin selenare. *Pustiu și jale* era în toată Vrancea³⁸.

Evoluția fenomenului devălmaș vrâncean este marcat și de anumite elemente negative. Ca urmare a activității *cozilor de topor* și a unor factori externi, unele obști ale satelor vrâncene dispar cu desăvârșire în perioada interbelică, averea lor, deși formată din drepturi indivize, o regăsim astăzi ca proprietate privată. Este cazul obștilor Ruget și Bodești³⁹.

Instrumentul juridic ce reglementa funcționarea obștilor vrâncene l-a constituit Codul Silvic din 1910, cu o multitudine de modificări și completări ulterioare. Acestea doreau să îndrepte erorile inițiale și să îmbunătățească cadrul legislativ interpretabil ce asigura funcționarea acestor devălmășii. Codul Silvic a introdus documentele obștești cele mai importante, adevărate constituții devălmașe, fără de care obștile nu putea funcționa.

Așezământul reprezenta regulamentul de funcționare al fiecărei obști, fiind redactat cu ajutorul Judecătoriei de Ocol Rural. Acesta stipula denumirea, hotarele și dimensiunile devălmășiei, organismele de conducere, condițiile și desfășurarea procesului de alegerea a acestora, personalul obștei, drepturile membrilor, obligațiile acestora, documentele obligatorii de funcționare⁴⁰.

Registrul de Drepturi (Tabela) era documentul în care erau trecuți membrii obșteni, recunoscuți de ceată, și numărul de drepturi aferente fiecăruia. Acesta trebuia actualizat periodic, pentru a oglindi situația curentă a membrilor, fiind introduși majorii și scoși cei care au plecat.

Amenajamentele silvice au fost introduse pentru o exploatare rațională și controlată a pădurii, acestea conținând posibilitățile de exploatare a pădurii în funcție de vârstă și specie. Ele nu au fost niciodată respectate de societățile forestiere.

Obștile au asigurat în perioada 1850-1948 dezvoltarea comunităților rurale, construirea de drumuri, biserici, școli, cămune culturale, sedii de primărie și alte instituții publice, înființarea și funcționarea micilor bănci cooperatiste

³⁶ Georgescu M.C., *Problema silvică a Vrancei*, Focșani, Tipografia Cartea Putnei, 1937, p. 27.

³⁷ Constantinescu-Mircești C.D., Dragomirescu I., *Marele proces al Vrancei*, în „Studii și Articole de Istorie”, vol. VIII, București, 1965, p. 169.

³⁸ Oțel I.I., *Cercetare asupra păstoritului în Vrancea*, București, 1936, pp. 80-81.

³⁹ <https://revistadeistorielvc.ro/wp-content/uploads/2023/08/Ionel-ANTIMIRESCU-Dev%C4%83lm%C4%83%C8%99iile-vr%C3%A2ncene-disp%C4%83rute.-Ob%C8%99tea-Ruget-%C8%99i-Ob%C8%99tea-Bode%C8%99ti.pdf>

⁴⁰ Cherciu C., *Țara Vrancei – o istorie a obștilor răzășești*, Galați, Editura Axis Libri, 2015, pp. 210-211.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

sătești, absolut necesare pentru nevoile curente ale populației și dezvoltarea micilor afaceri. Școala cu Coloane din Vidra (fondată cu sprijinul obștilor vrâncene în 1850), Banca *Populară Văsuiu* fondată de Obștea de Moșneni „Muntele Frumoasele”, Cooperativa *Forestieră Vrancea*, *Asociația Agricolă Vrînceoiaia* și Cooperativa Regională „*Unirea Vrancei*” înființate de Neculai Jechianu, constituie cele mai bune exemple de bună practică ale activității devălmașe pentru dezvoltarea Vrancei⁴¹.

Schitul Valea Neagră, cu Hramul *Adormirea Maicii Domnului (15 august)*, este un lăcaș înființat 1755/1757, ctitorie a preotului Maței din Spinești cu ajutorul obștilor vrâncene. Schitul a fost înzestrat cu pădure, pășune și teren de către devălmașii ce îi asigurau și administrarea materială prin intermediul unui epitrop ales de către obști. Schitul devine un simbol spiritual al întregii Vrance dar și loc de retragere spre odihnă și rugăciune a bătrânilor obșteni din zonă⁴².

În 1949 obștile vrâncene dispar, proprietatea devălmașă fiind inclusă de regimul comunist în proprietatea statului român. „*Ne-au luat muntele și viața noastră!*” spunea *Dumitru Boștiog*, un supraviețuitor al rezistenței anticomuniste din munții Vrancei.

După 1989 obștile vrâncene s-au refăcut conform legislației în vigoare, cea mai importantă fiind legea 1/2000, formele devălmașe actuale constituindu-se în fapt pe baza vechilor așezăminte interbelice, registre de drepturi și alte acte doveditoare a proprietății. Statutele de funcționare a obștilor au moștenit ca structură vechiul așezământ, acestea fiind actualizate conform noilor cerințe economico-jurudice.

Noile codevălmășii s-au grupat în asociații de obști, cele mai importante fiind *Asociația Obștilor Vrâncene* și *Asociația Văii Putna*. Acestea și-au creat propriile ocoale private ce asigură exploatarea legală a pădurilor. Profiturile rezultate din vânzare masei lemnoase sunt investite în comunități sau/și sunt împărțite membrilor obșteni ca uzufruct anual.

Principalele activități. Obștea în ziua de astăzi

Obștile de astăzi sunt de fapt urmașele vechilor codevălmășii vrâncene, reînființate în 2001, de data aceasta pe sat/sate și nu pe trupuri de moșie. Ele funcționează ca asociații devălmașe aparte sau organizații neguvernamentale cu statut special deoarece sunt generatoare de venituri și profit, asemenea unor societăți comerciale⁴³. Ele nu trebuie confundate cu asociațiile de proprietari, deoarece membrii obșteni nu își cunosc și identifică prin hotare suprafața sa în munte. Întreaga avere a obștei este în comun, indiviză, fiecare având drept egal din profitul anual. Membrii săi reprezintă aproape întreaga comunitate a unui sat. Această caracteristică ne diferențiază față de obștile din zona Câmpulung sau composesoratele transilvănene⁴⁴.

⁴¹ Neagu C. (coord.), V.G. Țibrea, I.G. Cherciu, *Neculai Jechianu, un apostol vrâncian*, Editura Terra, Focșani, 2021, pp.35-38.

⁴² Muscă R.V., *Schitul Vrancea*, Editura Terra, Focșani, 2023, pp. 71-72.

⁴³ Interviu cu Ionel Aga, președintele Obștei *satelor Nistorești, Făgetu, Bâtcari, Făgetu, Românești și Podu Nărujei*.

⁴⁴ Interviu cu Fănel Lepădatu, președintele Obștei *Chiliile Sboinei Spinești*.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Obștea funcționează cu structuri administrative proprii (Adunare Generală, Consiliul de Administrație și Comisia de Cenzori) și, conform Codului Silvic, și legislației silvice în vigoare. Aceste organisme interne respectă un statut și legislația economico-financiară a țării, fără a se supune ierarhic niciunui organism extern ci doar Adunării Generale a membrilor⁴⁵.

Fiind proprietate indiviză, valoarea drepturilor în obște poate scădea sau crește în funcție de numărul de membrii existenți la un moment dat. Drepturile sunt egale, fiind influențate de activitățile anuale ale obștei, de masa lemnoasă exploatată, de prețul lemnului pe piață. Ele se materializează sub forma unor dividende financiare anuale a căror valoare este condiționată de numărul de membrii și mai ales de suprafața administrată de obște.

Obligațiile membrilor constau în sprijinirea obștei de a-și reface, prin plantare, domeniul forestier și de ajuta cu forță de muncă realizarea unor obiective de interes comunitar. Participarea la Adunările Generale, la procesul decizional al obștei, sunt considerate obligații fundamentale ale membrilor⁴⁶.

Impactul formelor asociative asupra teritoriului. Importanța lor în societatea din ziua de astăzi

Obștea actuală a contribuit continuu la susținerea școlii din comunitate prin refacerea imobilele școlare și dotarea lor cu mobilier modern⁴⁷. Construcția și reabilitarea lăcașelor de cult, construcția de drumuri comunale, vicinale, a podurilor rutiere, sunt alte obiective susținute de obște în beneficiul propriilor comunități.

Impactul cultural al existenței Obștilor asupra teritoriului

Obștea influențează diverse aspecte ale vieții comunităților locale din Țara Vrancei în special prin promovarea conservării tradițiilor și obiceiurilor din zonă, prin însăși identitatea lor culturală dar și prin educația informală.

În ceea ce privește conservarea tradițiilor și obiceiurilor locale, obștile sunt păstrătoare ale acestora asigurând continuitatea culturală. Ritualurile, sărbătorile, meșteșugurile și modul de viață specific zonei sunt menținute și transmise mai departe următoarelor generații prin aceste structuri comunitare. Astfel, obștea reprezintă în sine o formă culturală în Țara Vrancei. Ea contribuie la consolidarea identității culturale a teritoriului prin cunoștințele despre agricultură, păstorit, prelucrarea lemnului și alte meșteșuguri tradiționale care sunt transmise din generație în generație, asigurând continuitatea acestora.

Sentimentul de apartenență la o comunitate cu o istorie și tradiții comune este întărit prin participarea la viața obștii și la deciziile comune. Aceasta organizare promovează solidaritatea, respectul reciproc și ajutorul comunitar, valori esențiale pentru coeziunea socială.

În ceea ce privește impactul acestora asupra tinerelor generații, obștile servesc drept cadru pentru educația informală a tinerilor. Cunoștințele despre gestionarea resurselor naturale, protejarea mediului, agricultura ecologică au devenit dogme locale. Inclusiv tradițiile și obiceiurile locale sunt transmise în mod direct de către bătrânii comunității către tânăra generație.

⁴⁵ *Ibidem.*

⁴⁶ Interviu cu Dorică Hârnea, președintele Obștei *Muntele Frumoasele* Vrâncioaia.

⁴⁷ Interviu cu Fănel Lepădatu, președintele Obștei *Chiliile Sboinei* Spinești.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Obștile și locuitorii din sate

Obștea este prezentă în mentalul colectiv vrâncean, de la legendara împroprietărire realizată de Ștefan cel Mare și până la calitatea de membru deținută legal sau nu de locuitorii satelor din Țara Vrancei⁴⁸.

Obștea își obține veniturile din vânzarea masei lemnoase, pe picior, din pădurile proprii, din exploatarea și prelucrarea primară a lemnului în societăți proprii deținute de obște, arendarea pășunilor și fondurilor de vânătoare. Nu există astăzi dezvoltate structuri turistice proprii, cu toate că au fost renovate la standarde moderne multe cabane, cantoane sau refugii montane de pe teritoriul obștilor.

Există mari nemulțumiri, atât în rândul membrilor cât și a administratorilor, deoarece sistemul juridic actual nu tratează echitabil obștile după o lege specifică, aceeași speță având soluții juridice total diferite. Acest lucru este vizibil în special cazul derapajelor realizate de președinte sau consiliile de administrație sau la constatarea legalității unor alegeri interne⁴⁹.

Concluzii

Obștile vrâncene reprezintă șansa micilor comunități rurale locale să se dezvolte, independent de factorul politic sau de alocările financiare naționale pentru acest teritoriu. Pădurea a fost și este principala resursă a regiunii generând profituri importante. Puterea dată de unitatea devălmașă de odinioară (Marea Obște a Vrancei) nu mai poate fi recâștigată, cu toate că au fost încercări de reunificare a tuturor asociațiilor de obști. Rămâne ca viziunea și priceperea administratorilor să gestioneze acest important patrimoniu material, financiar, uman și cultural, impulsionând dezvoltarea satului vrâncean așa cum a făcut odinioară Neculai Jechianu în comunitatea sa.

Astăzi nu există un statut cadru, valabil și obligatoriu pentru toate obștile. Fiecare statut este "îmbunătățit continuu" de propriile administrații prin votul majoritar al Adunărilor Generale. De asemenea condițiile obținerii calității de membru obștean au devenit prea permissive, iar obștea nu mai poate să își îndeplinească principala menire: întărirea și dezvoltarea comunității sătești. Înainte nu puteai deveni membru dacă nu erai prezent în comunitate sau nu te gospodărești în satul respectiv⁵⁰.

Viitorul acestor vechi structuri codevălmașe este incert, cadrul legislativ neoferind o stabilitate și o siguranță a funcționalității lor. Din contră, au existat inițiative legislative care să spargă această proprietate indiviză, drepturile nefiind deocamdată definite, nu se pot vinde.

⁴⁸ Interviu cu Dorică Hârnea, președintele Obștei *Muntele Frumoasele* Vrâncioaia.

⁴⁹ Interviu cu Fănel Lepădatu, președintele Obștei *Chiliile Sboinei* Spinești.

⁵⁰ Interviu cu Fănel Lepădatu, președintele Obștei *Chiliile Sboinei* Spinești.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Alte forme asociative din Țara Vrancei.

Ansamblurile Folclorice

Date generale. Ansamblurile folclorice din Țara Vrancei joacă un rol esențial în păstrarea și promovarea patrimoniului cultural al regiunii. Aceste ansambluri sunt grupuri organizate de artiști locali care interpretează muzică, dansuri și cântece tradiționale specifice teritoriului. Ele sunt esențiale pentru conservarea tradițiilor muzicale și coregrafice specifice zonei prin interpretarea de cântece și dansuri tradiționale care reflectă istoria, viața și obiceiurile comunităților din Țara Vrancei. În cadrul ansamblurilor folclorice din Țara Vrancei se regăsește o mare diversitate artistică. Repertoriul acestora incluzând o varietate de cântece (doine, balade, colinde), dansuri (hora, sârba, brâul) și instrumente tradiționale (fluier, bucium, cimpoi etc). Astfel, vom prezenta informații despre două ansambluri reprezentative pentru Țara Vrancei:

Buciumașii din Spulber

Formația constituită încă din 1967 de învățătorul Nicolae Hârcan din băieții satului Spulber⁵¹. Instrumentul este realizat din coajă de paltin, îmbrăcată în coajă subțire de cireș. Se poate cânta la el inclusiv piese populare gen *Suita Vrâncenească* și *Plaiurile Vrancei*, dar numai în formație⁵².

Buciumașii au fost cei care anunțau prin sunetele instrumentelor pericolele ce se iveau în apropierea Vrancei, atunci când focurile de semnalizare nu erau vizibile sau clopotele bisericilor nu se auzeau în depărtare. Sunetele buciumului transmitea tipologia pericolului sau alte informații ce putea fi descifrate de receptori.

În ultimele secole, buciumașii au fost cei care au deschis, prin cântecul caracteristic, toate festivalurile și manifestările culturale zonale, regionale și chiar naționale.

"Buciumul este un instrument de suflat reprezentativ pentru Vrancea. De altfel, îl întâlnim doar în zona noastră. Anul trecut am reușit să înregistrăm la OSIM buciumul, ca instrument muzical, dar și *Ansamblul Buciumașii* de la Spulber. Din ansamblul nostru fac parte astăzi 20 de membri, cu care participăm la diferite evenimente culturale din țară și din județ. Avem toate generațiile de vârstă în ansamblu, unii chiar vin în familie, de la bunic, tată și până la copii. Cel mai tânăr membru are zece ani, iar cel mai în vârstă are 78 de ani"⁵³.

⁵¹ Carabă Aghi, Stoica C., Irimie S., *Buciumașii din Spulber*, în «Luminița», anul 34, nr. 1, București, 1983, p. 7.

⁵² Stoian N., *Manifestări ale tinerilor*, în «Flacăra», anul 26, nr. 19, 1977, București, p. 6.

⁵³ Interviu Enache Manole, AGERPRES, 2023. <https://www.agerpres.ro/cultura/2023/06/23/dans-in-ie-ansamblul-buciumasii-de-la-spulber-pastratori-ai-unei-traditii-unice-din-muntii-vrancei--1128871>



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.



Buciumașii din Spulber-1966⁵⁴



Buciumașii din Spulber-2014

Cimpoierii din Nistorești

Această formație din comuna Nistorești se constituie în 1955 de către Nicolae Stanciu, Vasile Dragomir și Moise Drăgan⁵⁵. Cei trei erau deja recunoscuți pentru talentul lor, fiind prezenți la toate manifestările cultural-artistice de pe valea Nărujei. De la clăci de curățat porumb, șezători, dulap (adunare de tip bâlci/târg tradițional) nunți, botezuri, hore, baluri de sărbători, vălăria de Paște, cei trei au învățat de mici tainele cântatului la acest instrument de suflat. Se cântau hore, sârbe, burduie. Își făureau singuri instrumentele iar la vârsta maturității au format ansamblul de cimpoieri. Piele de ied pentru burduf, lemnul pentru carabă, suflătoare și bâzoi sunt principalele materiale folosite la realizarea unui cimpoi, dar răbdarea iscusința și dragostea de cântec sunt indispensabile⁵⁶.



Înainte lumea era mai activă și mai vie. Mocanii vrânceni stăteau în casă doar să se odihnească. Totul se făcea în ceată și munca și veselia. Auzai de singurătate doar la vreun văduv bătrân. Așa au trăit bătrânii și așa erau învățați tinerii⁵⁷.

⁵⁴ Fotografie de Bercov G., *Sărbătoarea cântecului, dansului și portului vrâncean*, în «Viața Nouă», anul 22, nr. 6726, Galați, 1966, p. 3.

⁵⁵ Gheorghiu J., *O sărbătoare a folclorului*, în «Milcovul», anul 2, nr.320, Focșani, p. 3.

https://adt.arcanum.com/ro/view/Milcovul_1970_3/?query=TEXT%3D%28cimpoierii+din+nistore%C8%99ti%29&pg=90&layout=s

⁵⁶ Interviu cu Ion Stanciu din satul Românești, comuna Nistorești, județul Vrancea.

⁵⁷ *Ibidem*.

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Încropirea unei formații tradiționale cu un singur tip de instrument erau un lucru obișnuit, însă membrii săi știau să cânte și la fluier, caval cobză, țambal. Nu erau din familii de lăutari cu mocani simplii ce lucrau la pădure și în gospodărie. Fiecare sat avea un instrument de bază, în Nistorești fiind cimpoiul⁵⁸.

Asocierea acestor rapsozi populari locali a însemnat șansa conservării folclorului autentic și dezvoltarea unor mici școli populare care să transmită obiceiurile și meșteșugurile către tânăra generație. *Dacă văd și le place, vor și ei!*⁵⁹

Aceste formații populare s-au format singure, din nevoia comunității locale, fiind prezente la toate evenimentele locale, regionale. Memoria colectivă rezona cu singurii artiști cunoscuți în regiune, numele acestora fiind transmise urmașilor. Toader Șogor a fost unul dintre cei mai longevivi reprezentanți ai cimpoierilor vrânceni⁶⁰.

În prezent formația mai are aproximativ 8 membrii, cei mai cunoscuți fiind Ion Stanciu, Fega Simion, Ciută Toader, Sfârlea Toader, Neagu Predoi, Ion Toibu. Cel care continuă să realizeze trei tipuri distincte de cimpoaie este Ion Stanciu, zis Puiu.



Cimpoierii din Nistorești-ziua Recoltei 1968⁶¹



Cimpoierii din Nistorești-2014



⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ Muscalu F., *O victorie a folclorului vrâncan*, în «Milcovul», anul 6, nr. 1164, Focșani, 1973, p. 1.

⁶¹ Fotografie Moldoveanu N., *Ziua Recoltei*, în «Milcovul», anul 1, nr. 36, Focșani, 1968, p. 3.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Forme asociative în GAL FDZR Bârgău-Călimani

Cercetare:

Corniș Diana Tomina – GAL FDZR Bârgău-Călimani
Mihaela Mihailă – GAL FDZR Bârgău-Călimani
Chirlejan Iulia Codruta – voluntar în cadrul proiectului
Deneș Elisabeta – voluntar în cadrul proiectului

Persoane intervievate:

Smaranda Mureșan - Referent Cultural la Centrul Județean pentru Cultura Bistrița-Năsăud.
Maria Bidian - localnica din satul Bistrița Bârgăului, Județul Bistrița-Năsăud, gazda unei șezători organizată în zilele noastre.

Perioada

Aprilie – Iulie 2024

ȘEZĂTORILE – formă de asociere spontană culturală

Introducere

În tradiția românească, **șezătoarea** este o adunare de mici dimensiuni specifică mediului rural, care are loc în serile de iarnă. Este o datină veche, o adunare formată din oameni de la țară, fiind numită în unele regiuni și furcărie, habă, habără, sau sideancă.

În ultimii ani șezătorile au cam dispărut ca manifestări din satele românești. În trecut șezătorile aveau o desfășurare bine definită în comunitățile sătești. Se desfășurau după ce țărani își culegeau porumbul, cartofii, strângeau fânul, și odată ce lucrările din gospodărie nu mai necesitau scularea de dimineață, lucru ce le permitea participanților să stea în șezătoare până la miezul nopții. Șezătorile au două perioade de desfășurare: perioada de toamnă, până în preajma Crăciunului și a doua, de iarnă, respectiv după Bobotează, până încep lucrările de primăvară. Șezătorile nu au o dată fixă de începere, ci sunt determinate de terminarea lucrului la câmp. Șezătorile au loc în fiecare seară mai puțin sâmbăta și duminica seara, precum și în serile dinaintea sărbătorilor religioase.





Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Descrierea formei asociative.

Șezătoarea este formată din bătrâni și tineri se adunau la o casă și lucrau-femeile torceau, țeseau, coseau – dar și petreceau în același timp spunând povești, glume și ghicitori. Fetele torceau și țeseau iar feciorii cântau și petreceau, se încălzeau cu pahare de țuică-șinars „verde” sau fiartă.

Locul de desfășurare al șezătorilor era o casă liberă, ca să nu deranjeze gazda casei, sau se alegea o casă cu intrări separate, și fără prea mult mobilier. Erau mai demult și case cu tradiție în șezători, căci se organizau șezători ani de-a rândul în acestea. De cele mai multe ori se organizau șezători la casele cu fete. Printre piesele de mobilier nelipsite în șezătoare erau lăițele cu gaură pentru fixat furca de tors, iar fiecare fată în șezătoare își păstra locul ei. Lângă fereastră se așezau fetele mai bărbătoase, care nu se speriau ușor, căci unii feciori aveau obiceiul de a aduce la fereastră diferite obiecte sau animale pentru a le speria. „Mai demult fiecare fată, dădea pe rând câte o jumătate de litru de petrol și toate torceau într-o seară pe seama gazdei. Trecând la aspectul folcloric, se consideră că șezătorile reprezintă fericite prilejuri de a transmite folclorul din generație în generație. În șezătoare fetele cântă sau învață cântece noi de la gazda casei, care de multe ori este o bună cunoscătoare de cântece și practici „magice” legate de aducerea feciorilor în șezătoare, pe care le transmite fetelor. Dintre acestea precizăm: „datu cu sita”, „călărirea rășchitorului”, „legarea parilor”, „fântâna”, „de-a zăloagele”, „puricele”. Șezătoarea este și un bun prilej de a învăța jocurile satului. Aici, atât feciorii mai tineri cât și fetele mai tinere, care nu au ieșit încă la joc în sat, învață să joace, fie după trișcă, fie cântându-și singure din gură.

Impactul formei asociative asupra comunității – aspectele pozitive pe care aceasta le-a generat în comunitate;

Șezătoarea a constituit unul din obiceiurile cu rol foarte important în viața socială a satului. La șezătoare se lucra, se cânta, se spuneau povești, se practicau unele jocuri sociale, adică se transmitea și se prelua tradiția populară, astfel încât șezătorile contribuiau la menținerea unei mentalități colective în comunitatea satului. De asemenea, șezătorile aveau menirea de a menține legătura dintre fete și feciori, înlesneau împărtășirea experienței vârstnicilor către cei tineri, permiteau acumularea unor cunoștințe practice și, nu în ultimul rând, ofereau cadrul pentru legarea de prietenii, fiind un liant al comunității sătești.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală.

La începutul secolului XX, transmiterea tradițiilor românești era considerată obligatorie în viața satului, în special datorită condițiilor în care se desfășura viața de zi cu zi, erau comunități mici cu interese și ocupații asemănătoare, cu o condiționare temporală similară, dar și cu o limitare geografică a spațiului de desfășurare. Prin modernizarea și mutarea sătenilor la oraș, aceste interese și ocupații comune s-au transformat la nivel de activitate de grup, mai ales datorită dimensiunilor mari ale comunităților, varietății și intereselor oamenilor. Odată cu apariția rețelelor de socializare, în special datorită grupurilor de facebook, a fost revitalizată, în acest context, o serie largă de obiceiuri și tradiții, printre care și șezătorile.

Astfel, de la necesitatea de altădată, astăzi, funcțiile organizatorice de promovare a cântecelor și a practicilor magice se retrag pe scenă sau în mediul virtual. Poveștile din șezători, cu toată salba de proverbe, ghicitori, strigături, cântece, practici, superstiții, jocuri și dansuri, munca femeilor – torsul, țesutul, cusutul – sunt readuse în actualitate, nu neapărat dintr-o nevoie strictă a vieții satului, ci pentru a transmite mai departe tradițiile și spiritualitatea străbunilor din zonele rurale.





PROIECT FINANȚAT DE
UNIUNEA EUROPEANĂ



PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ
SATUL ROMÂNESC ARE VIITOR!



AFIR
împreună creștem
satul românesc



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Procesul de culegere a datelor.

Datele au fost culese din comunitate de către Chirlejan Iulia Codruța, voluntar în cadrul proiectului, sub coordonarea expertului GAL – Mihaela Mihailă.

Concluziile cercetătorului – modul în care structura poate fi replicată zilelor noastre;

Șezătorile sunt un bun prilej de revitalizare a tradițiilor românești, de păstrare vie a amintirii strămoșilor noștri, de a transmite mai departe zestrea populară, tradițiile moștenite de la înaintași.

Este important ca uneori, în funcție de context, tradițiile să fie reinterpretate și adaptate în funcție de nevoile și valorile contemporane pentru a asigura o evoluție sănătoasă și echilibrată a societății.

Bibliografie: Liviu Păiuș, „Monografia comunei Rodna Veche”, ediția a II-a, mult adăugită, Ed. Charmides, 2014, Nicolae Bot, „Șezătoare în zona Năsăudului”, „AMET”, 1965-1967, Cluj, 1969. **Photo:** „Șezătoare la Sebiș – Ansamblul folcloric „Poenița” din Arhiva CJC BN.



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Ansamblul Folcloric „Ciobanasul” din Șieuț

Introducere.

Ansamblul folcloric de obiceiuri, cântece și dansuri tradiționale „Ciobănașul” din satul Șieuț este unul dintre cele mai vechi ansambluri sătești din județul Bistrița-Năsăud, acesta constituindu-se și fiind înțând într-o zonă cu specific păstoresc, unde tradițiile și obiceiurile se află încă la loc de cinste, fiind păstrate cu sfințenie. Acesta a apărut în viața satului în urmă cu aproape 80 de ani, iar dansurile, cântecele și portul popular au fost transmise din generație în generație, de la părinți la copii, de la bunici la nepoți, în anii '50 luând naștere o formație de dansuri în cadrul Căminului Cultural din localitate, tot atunci având loc și primele spectacole, acestea culminând în anul 1951 cu o deplasare la un festival în București. Denumirea de „Ciobănașul” a primit-o în anul 1992, ansamblul fiind prezent în multe spectacole și festivaluri naționale și internaționale.



Descrierea formei asociative.

Primul instructor, învățătorul Vasile Gotea, a fost mentorul și promotorul primelor programe culturale ale ansamblului. Acesta a transmis ștafeta și altor dascăli: învățătorul Pantea Ignat Senior a condus destinele formației de dansuri din localitatea Șieuț în perioada anilor 1973 – 2003, iar din anul 2003 și până în prezent instructorul coregraf al Ansamblului Folcloric „Ciobănașul” din localitate este învățătorul Pantea Ignat Junior (zis Nătuț). La nivelul anului 2019, ansamblul avea peste 60 de membri, dansatori din 4 generații (copii, tineri, însurați și bătrâni), rapsozi populari, soliști vocali și instrumentiști deopotrivă, demni urmași ai celor care au pus bazele colectivului artistic cu decenii în urmă.

Toți aceștia își regăsesc în ansamblu cadrul propice pentru exprimarea talentului, a ideilor lor; găsesc un grup de



prieteni, dar și nenumărate ocazii de socializare, facilitate de numeroasele repetiții la care participă, dar mai ales de turneele, spectacolele de dans și festivalurile de folclor în cadrul cărora au ocazia de a-și etala public talentul și rezultatele muncii lor.

Repetițiile au loc atât în sala Căminului Cultural, cât și în sala de sport a Școlii Gimnaziale, acest din urmă aspect fiind facilitat și de faptul că instructorul coregraf este cadru didactic (învățător). Așadar, se observă încă o dată caracterul cultural, dar și rolul important din punct de vedere educativ și social al ansamblului folcloric în cadrul comunității.

Ansamblul are în repertoriu mai multe tipuri de jocuri populare, cum ar fi cele bărbătești: „Băița”, „Bărbuncul de



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

la Șieut”; „Rara” sau „Sârba”, dar și cele mixte: „Brâul”, „De-a lungul”, „Roata”, „Învârtită”, „Șchioapa”, „Târnăveanca”, acestea fiind cunoscute și performate pe toată Valea Șieului.

Din cauza dansurilor se poate remarca corespondența dintre obiceiurile agricole de peste an și evenimentele ciclice petrecute în zona Șieului, la poalele Munților Călimani, îmbinate aproape până la identificare cu ființa umană.

Participant activ la marile festivaluri de folclor din țară – Festivalul Interjudețean de Folclor „La porțile dorului” – Bistrița (2003), Festivalul Internațional de Folclor „Peștișorul de aur” – Tulcea (2005, 2017), Festivalul Internațional al Păstoritului – Tulcea (2014), festivaluri de la Curtea de Argeș, Râmnicu Vâlcea, Târgu Mureș, Cluj-Napoca sau Suceava, precum și din străinătate, fiind invitat oficial și la Djakovo – Croația (1998), Radnevo – Bulgaria (2004), Plovdiv – Bulgaria (2016) și Gyöngyös – Ungaria (2018), Ansamblul „Ciobănașul” a reprezentat cu succes România, ca un adevărat ambasador cultural al tradițiilor Șieului în afara frontierelor statului, fiind evidențiat ca un bun păstrător al valorilor românești.

Este demn de apreciat și merită menționat faptul că membrii Ansamblului Folcloric „Ciobănașul” din Șieut participă activ la reluarea și punerea în scenă a unor obiceiuri tradiționale specifice comunității, precum: Buciuna și Strigătura peste sat, Obiceiul Plugarului – Ieșitul Plugului Întâi, Măsura oilor, Urcatul la munte, Coborâtul de la munte, Cununile de Rusalii la Șieut, Colinde și obiceiuri de iarnă, Jocul Însuraților sau „Berea”.

În anul 2013, grupul de dansatori al Ansamblului Folcloric „Ciobănașul” din Șieut a făcut parte dintre echipele sătești nominalizate în cadrul proiectului UNESCO privind înscrierea Jocului Fecioresc din România ca valoare culturală pe lista celor mai reprezentative fenomene din patrimoniul cultural imaterial al umanității, demersul cercetătorului clujean, prof. Zamfir Dejeu, fiind încununat de succes în luna decembrie a anului 2015, atunci când forul mondial a decis includerea dansului fecioresc din România în patrimoniul mondial UNESCO. Astfel, și jocul fecioresc „Băița” din Șieut a fost recunoscut ca o valoare reprezentativă a patrimoniului cultural mondial.

Impactul formei asociative asupra comunității.

Rolul Ansamblului Folcloric „Ciobănașul” din localitate este unul definitoriu pentru cultura locală, asigurând perpetuarea valorilor culturale materiale și imateriale ale zonei.

De asemenea, pe lângă rolul extrem de important pe care îl are în vederea prezervării identității culturale locale, ansamblul folcloric din satul Șieut asigură și coeziunea de grup, deținând astfel un rol social determinant în comunitate. Acesta reprezintă singura entitate socială din cadrul comunității locale organizată cu scop și după principii culturale și educative.

Existența ansamblului în cadrul comunității și participarea acestuia la spectacole a ajutat, pe termen lung, la menținerea și perpetuarea tradiției locale, fiind un cadru de performanță a dansurilor tradiționale, oferindu-le dansatorilor un excelent prilej de întâlnire și socializare, atât prin intermediul repetițiilor, cât și al reprezentațiilor scenice în sine! Așadar, ansamblul s-a constituit într-un adevărat liant social.

Capacitatea de a fi replicată în societatea actuală.

Având în vedere degradarea accelerată a fenomenului cultural tradițional, instituția noastră are în atenție și își asumă obligația de a păstra valorile reprezentative ale artei populare și salvarea lor de la pericolul degradării.

Rolul și scopul său sunt de a continua cercetarea, crearea, conservarea, promovarea și valorificarea tradițiilor populare, de păstrare a valorilor morale și artistice precum și cultivarea specificului patrimoniului cultural național și universal. În acest timp s-a dinamizat și revitalizat activitatea culturală, păstrând valorile autentice ale creației populare și artei interpretative, desfășurând programe adecvate intereselor populației prin activități și manifestări cultural-artistice locale, naționale și internaționale.





PROIECT FINANȚAT DE
UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.

Procesul de culegere a datelor

Material întocmit de etnolog drd. Smaranda Mureșan. Datele au fost culese din comunitate de către Deneș Elisabeta, voluntar în cadrul proiectului, sub coordonarea expertului GAL – Mihaela Mihailă.

Concluziile cercetătorului – modul în care structura poate fi replicată zilelor noastre;

Ansamblul folcloric de obiceiuri, cântece și dansuri tradiționale „Ciobănașul” din Șieut, este un ansamblu folcloric deosebit, cu numeroase realizări, care își învață ucenicii să păstreze, să profeseze și să transmită tot ceea ce este tradițional românesc, remarcând-se prin autenticitatea și frumusețea portului popular, bogăția repertoriului muzical și coregrafic și unicitatea tradițiilor.

Ansamblul își desfășoară activitatea pe baza de programe și proiecte, promovează valorile, încurajează tinerele talente, asigură realizarea și exploatarea bunurilor culturale, a spectacolelor folclorice, precum și susținerea culturii din zona.



În loc de concluzii.

Am realizat această lucrare bazându-ne atât pe componenta participativă (prin numărul voluntarilor implicați) dar și pe cea antropologic științifică cu speranța de a arăta oamenilor că asocierea este în firea lucrurilor și că doar împreună reușim să devenim puternici.

dr. Vasile DEAC

